

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt: ABECEDA aneb „První kroky do života“

Registrační číslo: CZ.1.07/1.2.25/01.0058

Tak už jsme dospělí aneb Jak se postavit na vlastní nohy

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Poděkování

Při sestavování publikace bylo čerpáno také z následujících materiálů:

- publikace Můj byt vydaná Nadací Terezy Maxové v rámci projektu Můj byt Varianty bydlení: <http://www.mujsbyt.org/clanek.php?menu=13&menu1=20> [cit. 2014-02-01]
- publikace Finanční gramotnost, vydaná v rámci projektu Gramotnost.cz společností AISIS, o.s. k 1. 2. 2013: <http://www.gramotnost.cz/home> [cit. 2014-02-01]

Název:	Tak už jsme dospěli aneb Jak se postavit na vlastní nohy
Sestavila:	Ing. Hana Santariusová
Expert-odborný garant:	Ing. Kamila Řepková
Odborné posouzení:	Mgr. Judita Kachlová, PhDr. Julius Kopčanský
Jazyková korektura:	Mgr. Kamila Sekerová, Ph.D.
Grafická úprava:	Ing. Petr Kopka
Vydání:	první, 2014
Počet stran:	82
Tisk:	Lukáš Pracný
Vydavatel:	Ostravská univerzita v Ostravě

Vytvořeno v rámci projektu CZ.1.07/1.2.25/01.0058 ABECEDA aneb „První kroky do života“

© Ostravská univerzita v Ostravě, 2014

OBSAH

ÚVOD 5

CHECKLIST 7

BYDLENÍ 9

Kde budu bydlet? 9

Nájemní smlouva 10

Typy bydlení 12

Místo trvalého pobytu 16

Poplatek za svoz odpadu 17

PRÁCE 21

Internet 22

Úřad práce 23

Přes známé 25

Obcházení/obesílání firem . . . 25

Inzeráty 25

Personální agentury 26

Práce na černo 26

Hrubá a čistá mzda 27

Pracovní smlouva 27

PENÍZE 31

Rozpočet domácnosti 31

Finanční dokumentace 35

Účet v bance 35

Zodpovědné zadlužování 37

Půjčky 39

Neschopnost splácet 40

SOCIÁLNÍ SYSTÉM 45

ZDRAVOTNÍ PÉČE 51

DOKLADY 57

Občanský průkaz 57

Cestovní doklad 59

Řidičský průkaz 60

Matriční doklady 62

Czech POINT – kontaktní 63
místa veřejné správy

Datové schránky 64

PRÁVNÍ MINIMUM 67

Smlouvy 67

Uzavření smlouvy na dálku . . . 68
(přes telefon nebo internet)

Bezplatné poradenství 68

Proč se zabývat ochranou 69
osobních údajů?

Doručování písemností 71

UŽITEČNÉ ODKAZY 75

POUŽITÉ ZDROJE 79

ÚVOD

Milá mladá dámo,
milý mladý pane,

už Ti bylo 18 let, máš život před sebou. Nastává čas postavit se na vlastní nohy. Zkus se zamyslet, jaké jsou Tvé plány do budoucna? Kde chceš žít a co chceš dělat?

Ať už jsou Tvé plány jakékoliv, vždy myslí na důležitou trojici hodnot: práce, bydlení, peníze. Jak budeš vydělávat na živobytí? Kde budeš bydlet? Kolik budeš potřebovat měsíčně peněz?

Dospělost, to nejsou jen práva, ale i povinnosti. Nejen svoboda, ale i zodpovědnost. Někdy to jde v životě hladce, jindy ztuhne a někdy se vůbec nedaří. Vždy si pamatuj, že nejsi v životě sám. Rozhlédni se kolem sebe. Máš na koho se obrátit o radu a pomoc. Máš kolem sebe své blízké, kamarády, vychovatele z domova.

Tato brožurka by se chtěla stát Tvým pomocníkem při startu do života. Věříme, že v ní najdeš spoustu zajímavých informací a užitečných rad. Třeba pro rozhodování o bydlení, hledání práce, sestavování rodinného rozpočtu, vyřizování dokladů anebo úředních písemností.

Hodně štěstí na cestě životem Ti přeje
projektový tým

CHECKLIST

Odcházím z domova

Vím, kde budu bydlet?

- Kolik mě to bude stát?
- Mám podepsanou nájemní smlouvu?

Vím, z čeho budu žít?

- Mám práci.
- Hledám práci a mám vyřízené sociální dávky.
- Chodím do školy a pobírám sociální dávky.

Změním trvalý pobyt.

- Pokud to není možné, změním v centrální evidenci doručovací adresu.

Vyřídím poplatek za svoz odpadů.

Změním dětského lékaře na lékaře pro dospělé.

Založím si účet v bance.

Hledám práci

Eviduji se na úřadu práce.

Na úřadu práce budu vyřizovat sociální dávky.

Změnu zdravotní pojišťovny nahlásím

Zaměstnavateli

Lékařům

Mám nové bydlení

Podepisuji nájemní smlouvu.

Změním trvalý pobyt

- pokud to není možné, změním v centrální evidenci doručovací adresu.

Vyřídím si nový občanský průkaz.

Přihlásím se k poplatku za svoz odpadů.

Přihlásím/odhlásím:

- elektřinu
- plyn
- kabelovou televizi
- internet
- přihlásím se k poplatkům za televizi a rádio (na poště).

Mám nový občanský průkaz, toto nahlásím

Zaměstnavateli

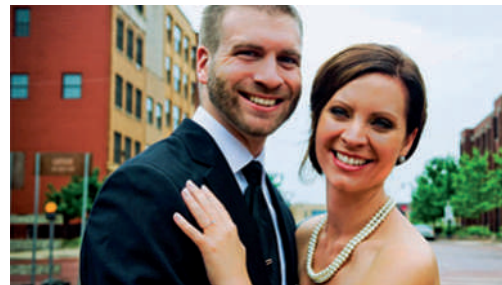
Pojišťovně

Bance

BYDLENÍ

Mít kde bydlet – to je jedna z nejdůležitějších věcí, které musím v životě řešit. Bydlet se dá různě. Zpočátku to bude spíš bydlení přechodné, postupem času bych měl hledat bydlení, které bude stabilní a dlouhodobé.

Kde budu bydlet?

Než začnu hledat bydlení, měl bych se zamyslet, kde chci bydlet. Chci žít blízko domova, kde se mám na koho obrátit, kde mám své známé a kamarády? Chci bydlet ve velkém městě, ve kterém možná snáze najdu práci? Chci se usadit ve městě, nebo na vesnici? Každá varianta má své přednosti a nedostatky, a tak se musím zamyslet, jaké mám plány do budoucna.

Jaké bydlení si vyberu?

Nejskromnějším (avšak v začátku častým) je dočasné bydlení, jako jsou ubytovny, azylové domy a domy na půl cesty. Variantou bydlení může být také návrat k rodině či příbuzným.

Pohodlnější variantou je bydlení v pronájmu. Je možné si pronajmout celý byt, či jen jeden pokoj. Některé obce nebo neziskové organizace nabízejí tzv. tréninkové byty. Porad' se na obecním úřadě, popř. se svými vychovateli v domově.

Co se pořízení i provozu týče, je bydlení ve vlastním bytě nebo domě nejdražší. Obvykle to znamená velký a dlouhodobý finanční závazek (pravidelné splátky, půjčky nebo hypotéky).

Kolik mě to bude stát?

Výdaje na bydlení jsou zpravidla nejvyšší položkou měsíčního rozpočtu. Ceny jsou různé. Je potřeba si zjistit co nejvíce informací a z nich si udělat představu o aktuální nabídce.

Nájem je platba majiteli za obývané čtvereční metry bytu a náklady spojené s bydlením (užívání výtahu, úklid společných prostor, pojištění nemovitosti, platba do fondu oprav).

Zvlášť budu platit služby, což jsou platby za vodu, elektřinu, plyn, topení. Zálohy na služby mohou platit přímo poskytovatelům služeb, nebo je platit přes pronajímatele.

Pamatuji!
Náklady na
bydlení se dělí na
nájem a služby.

Nesmím zapomenout ani na platby za svoz odpadu, koncesionářské poplatky za rozhlas a televizi, platby za internet či kabelovou televizi.

Mysli na to, že před tím, než se nastěhuješ do nájmu či pronájmu, po tobě obvykle budou chtít vratnou kauci. Ta může dosahovat výše až šestinásobku měsíčního nájemného.

**Co by tě
mohlo
zajímat?**

Pokud pronájem zprostředkuje realitní kancelář, účtuje si za zprostředkování poplatky obvykle ve výši jednoho měsíčního nájmu.

Nájemní smlouva

Aby bylo jasné, za jakých podmínek budu bydlet a kolik to bude stát, uzavírám nájemní smlouvu. Nájemní smlouva je vždy písemná!

Nemusí být příliš podrobná. Stačí, je-li uveden pronajímatel, nájemce a předmět pronájmu (co se pronajímá). Dokonce nemusí být uvedena ani přesná částka nájmu. Zcela postačí informace, že za užívání náleží pronajímateli úplata.

Nájemné i zálohy za služby se platí měsíčně nejpozději do 5. dne (pokud není ve smlouvě ujednáno jinak). Nájemné za leden tedy budu platit do 5. ledna.

Doporučuje se **platit nájem převodem z účtu**, protože tak mám evidenci, kolik a kdy bylo zaplacené. Když platím v hotovosti, nechám si vždy podepsat doklad o zaplacení. V opačném případě bych se mohl ocitnout v situaci, kdy by po mě mohla být vyžadována platba, kterou jsem již zaplatil.

Ve smlouvě by mělo být ujednáno, které **služby spojené s užíváním bytu** zajistí pronajímatel a které si zajistím sám. Také musí být určen způsob rozúčtování služeb.

Voda a dálkové topení se obvykle platí přes pronajímatele, protože je celková platba rozúčtována na jednotlivé byty.

Plyn a elektřinu je lepší platit přímo poskytovatelům služeb. Mám totiž jistotu, že jsou služby zaplacené a vyhnu se sporům při ročním zúčtování.

Běžnou údržbu bytu si budu hradit sám, větší opravy by měl platit pronajímatel (pokud není ve smlouvě ujednáno jinak).

Pronajímatel má právo **kontrolovat stav bytu**, ale návštěvu by měl předem ohlásit. To neplatí, je-li potřeba zabránit škodě.

Před podpisem nájemní smlouvy je dobré velmi pečlivě **prověřit stav bytu**. Zvlášť pokud je byt zařízený starším nábytkem, je vhodné zdokumentovat byt písemně nebo fotografiemi, podepsat oběma stranami a nezapomenout na datum. Tak se mohou vyhnout budoucím sporům.

Pamatuj!

Porad' se, jestli máš dobře nastavené zálohy a tarify služeb.

Může se ke mně někdo nastěhovat?

Pronajímatel má právo požadovat, aby v bytě žil jen takový počet lidí, který bude žít v pohodlných a hygienicky vyhovujících podmínkách. Ve smlouvě může být podmínka souhlasu pronajímatele s přijetím další osoby do bytu.

- **Výpověď** nájmu musí být vždy písemná.
- Výpovědní doba u nájmu na dobu neurčitou je 3 měsíce.
- **Já jako nájemce** mám možnost vypovědět nájem **na dobu neurčitou** kdykoli i bez uvedení důvodu, ale vždy s 3měsíční výpovědní dobou. Pokud je nájem uzavřen **na dobu určitou**, mohu jej vypovědět za podmínek sjednaných ve smlouvě nebo za předpokladu, že se okolnosti, ze kterých strany při uzavření smlouvy vycházely změní, do té míry, že není rozumné pokračovat v nájmu (např. získám práci v jiném městě, kam není možné z dosavadního bydlení dojíždět).
- **Ten, kdo byt pronajímá (pronajímatel)**, může vypovědět nájemní vztah na dobu určitou nebo neurčitou v 3měsíční výpovědní době, poruší-li nájemce hrubě svou povinnost vyplývající z nájmu. Také může vypovědět nájem, pokud potřebuje byt pro svého příbuzného nebo pro příbuzného svého manžela.
- V případě, že poruším povinnosti zvlášť závažným způsobem (např. neplátím nájem déle než 3 měsíce, byt poškodím), mohu dostat výpověď i bez výpovědní doby. Byt musím vyklidit do 1 měsíce od doručení výpovědi.

Typy bydlení

U příbuzných

Co to znamená?

Bydlení u vlastní rodiny (rodičů, prarodičů, sourozenců) či jiných příbuzných, případně u bývalých pěstounů.

Kdy je to vhodné?

V případě, že mi to sami příbuzní nabídnou.

Co mohu očekávat?

Vlastní pokoj nebo pokoj sdílený s některým dalším členem rodiny – záleží na velikosti bytu a počtu členů domácnosti. Dále pak také užívání kuchyně a možnost používat pračku, ledničku, TV apod.

Co naopak čekat nemohu?

Že se o mě bude někdo starat jako v dětském domově – vařit, prát, nakupovat oblečení. Naopak se ode mne bude očekávat pomoc v domácnosti.

Co musím splnit?

Budu se muset přizpůsobit chodu domácnosti a svým chováním respektovat potřeby a návyky hostitelů. Dále přispívat na chod domácnosti, a to peněží, nebo osobní pomocí.

Dětský domov

Co to znamená?

Bydlení ve stejném dětském domově i poté, co mi už bylo 18 let.

Kdy je to vhodné?

V případě, že i po 18. narozeninách studuji.

Co mohu očekávat?

Pokoj v prostorách dětského domova. Některé domovy mají k dispozici samostatné garsonky.

Co naopak čekat nemohu?

Že můj život bude pokračovat stejně jako doposud. Stanu se plnoletým, a i když mohu k bydlení dál využívat prostory dětského domova, bude se ode mne očekávat daleko větší samostatnost.

Co musím splnit?

Dětský domov se mnou uzavře smlouvu, na základě které mi poskytne ubytování, stravu a osácení, a to nejdéle do 26 let věku a za podmínek sjednaných ve smlouvě. Smlouva stanoví také finanční spoluúčast (obvykle se jedná o 1 200 až 2 500 Kč za měsíc).

Dům na půl cesty

Co to znamená?

Ubytování v zařízení, jehož účelem je poskytnout časově omezenou službu (obvykle maximálně 1 rok) těm, kteří se ocitli v obtížné situaci. Dům na půl cesty poskytuje ubytování a také pomoc s nalezením vhodného zaměstnání a vlastního bydlení. Každý dům má svá pravidla, která musím dodržovat – hledat práci, chodit do školy, dodržovat řád domova.

Kdy je to vhodné?

V případě, že se nemohu vrátit k rodině, nepokračuji ve studiu a ubytování mi nenabídne zaměstnavatel. Nebo v situaci, kdy se necítím dostatečně samostatný a rád bych využíval pravidelnou pomoc a radu dospělých.

Co mohu očekávat?

Ubytování je různé – od jednolůžkových garsonek se společnou kuchyní a sociálním zařízením až po vícelůžkové apartmány s vlastní koupelnou. Jsou zde sociální

pracovníci, kteří se mi budou věnovat, aby mi co nejlépe pomohli řešit mou situaci. Bude se ode mne očekávat, že budu aktivně spolupracovat a plnit si své povinnosti.

Co naopak čekat nemohu?

Že zde mohu bydlet, jak dlouho chci, a že se nemusím snažit nalézt si práci a vlastní bydlení. Nemohu čekat úplnou volnost, jednotlivé domy na půl cesty mají své ubytovací řady a smluvní podmínky. K jejich dodržování se zavazuji podpisem smlouvy.

Co musím splnit?

Věkové omezení 18 až 26 let (někdy od 16 či 17 let). Praktické podmínky se různí (obvykle je požadováno vyřízení sociálních dávek, registrace na úřadu práce, lékařské potvrzení o bezinfekčnosti). Tyto domy jsou často plně obsazené, proto je třeba vybrané zařízení včas kontaktovat (obvykle 6 měsíců předem) a domluvit se nejlépe osobně, kdy a jak se k pobytu přihlásit.

Co bych měl ještě vědět?

Měsíční finanční náklady (nájemné, případně i stravné) se různí. Smlouva se obvykle uzavírá na 3 měsíce, lze ji prodloužit. Někde je požadován minimální měsíční příjem. Pokud nemám práci, mohu využít nabídku přechodného zaměstnání, kterou některé domy na půl cesty nabízejí (zpravidla se jedná o práci v chráněné dílně).

Nesmím zapomínat na to, že se jedná o dočasné řešení mého bydlení. Během pobytu zde bych si měl připravit plán, jak budu své bydlení řešit po odchodu.

Azylový dům

Co to znamená?

Azylové domy slouží k ubytování lidem bez domova, kteří se z různých příčin ocitli v obtížné situaci a kteří ji nejsou schopni řešit sami bez cizí pomoci. Poskytují služby zajišťující minimální životní standard, jejich péče často zahrnuje i denní aktivity (pracovní terapie) a sociální poradenství. Azylové domy můžeme rozdělit na azylové domovy pro muže, ženy a domovy pro matky s dětmi. K ubytování je lze využít krátkodobě (1 noc) i na delší dobu (až 2 roky).

Kdy je to vhodné?

V případě bytové tísně, pokud nepokračuji ve studiu. Ačkoli tento typ ubytování (stejně jako domy na půl cesty) poskytuje často různé pomocné programy, není to

pravidlem a jednotlivá zařízení se od sebe velmi liší. Je pravděpodobné, že se zde ocitnu v prostředí, kde budu více než v domě na půl cesty „hozen do vody“ a budu se muset postarat sám o sebe.

Co mohu očekávat?

Obvykle se jedná o domy typu ubytoven s 2 až 5lůžkovými pokoji. V některých případech je k ubytovně připojena i noclehárna (tj. až 12 lůžek na pokoji), která slouží k okamžitému ubytování lidí v nouzi. Pokoje mají společné sociální zařízení, někdy nabízejí společnou kuchyňku nebo prádelnu. Počet ubytovaných se mění i sezónně, např. v zimě jsou často využívány bezdomovci.

Co naopak čekat nemohu?

Že mi bude ponechána úplná volnost a nebudu veden k zajištění vlastního bydlení. Nemohu čekat standard zařízení, na který jsem byl zvyklý z dětského domova – tomu ovšem odpovídají i náklady, které jsou ze všech výjmenovaných zařízení nejnižší. Nemohu také předpokládat, že mými spolunocležníky budou mladí lidé v mém věku, jak by tomu pravděpodobně bylo v případě domu na půl cesty.

Co musím splnit?

Podmínky přijetí se velmi různí. Je třeba dodržovat řád určený ubytovatelem. Většina zařízení vyžaduje trvalý příjem (plat, podporu v nezaměstnanosti nebo sociální dávky).

Co bych měl ještě vědět?

Náklady jsou různé: některá zařízení poskytují jen ubytování (od 70 Kč/den), jiné i stravu (od 90 Kč/den). Většina azylových domů poskytuje kromě ubytování také možnost stravování, právní poradenství, pomoc při kontaktu s úřady, při zprostředkování zaměstnání. Některé azylové domy mají pravidelný harmonogram denních programů, který je třeba dodržovat (počínaje budíčkem, konče večerkou).

Opět nesmím zapomínat na to, že se jedná o dočasné řešení mého bydlení. Je třeba připravit se na to, jak budu své bydlení řešit po odchodu z azylového domu.

Všechny azylové domy vyžadují, aby klient nebyl pod vlivem alkoholu.

Internát/Domov mládeže

Co to znamená?

Ubytování pro studenty učilišť, středních škol a vyšších odborných škol, kteří nemohou do školy denně dojíždět. Zajištěno bývá i stravování.

Kdy je to vhodné?

V případě, že střední škola nabízí možnost internátního ubytování a já nemohu denně dojíždět ze svého dětského domova či místa, kde bydlím.

Co naopak čekat nemohu?

Musím mít na paměti, že toto ubytování je dočasné a váže se jen na mé studium. Nemohu zde pobývat o prázdninách, někde je uzavřeno také o víkendech a svátcích.

Co bych měl ještě vědět?

Finanční náklady na ubytování bez stravy jsou obvykle 1 000 až 1 200 Kč měsíčně. Cena zahrnuje ubytování většinou ve víceúčelových pokojích.

Vysokoškolská kolej

Co to znamená?

Ubytování, které poskytuje vysoká škola svým studentům. Nárok na její přidělení není automatický (o kolej musím písemně požádat) a není ani nárokovatelný (kolej mi může, ale nemusí být přidělena).

Kdy je to vhodné?

V případě, že uspěji u přijímacích zkoušek, je pro mne ubytování na koleji velice dobrou variantou a stojí za to se o ně ucházet.

Co bych měl ještě vědět?

Za ubytování se platí měsíčně zhruba 2 500 až 3 000 Kč. Studentům, kteří splňují nárok na získání ubytovacího stipendia, přispívají vysoké školy na bydlení formou dotace. Kvalita ubytování je různá. Někdy jde o ubytování ve víceúčelových pokojích s příslušenstvím na chodbě, někdy o samostatné pokoje s vlastním sociálním zařízením. Většina kolejí nabízí poměrně levné stravování ve vysokoškolských jídelnách.

Ubytovna

Co to znamená?

V zásadě existují ubytovny dvojího typu.

Ubytovny podnikové neboli zaměstnanecké: ubytování v nich zajišťují svým zaměstnancům někteří zaměstnavatelé.

Ubytovny komerční: jedná se o levné hotely (někdy nazývané hotelové domy nebo ubytovny hotelového typu) poskytující ubytování v jedno i několikolůžkových pokojích za úhradu.

Kdy je to vhodné?

Podnikovou ubytovnu lze využít v případě, nabízí-li ji firma, pro kterou pracuji.

Využití komerční ubytovny je vhodné v případě, že mám trvalé zaměstnání (a tedy dostatek financí na uhrazení pobytu) a zároveň se již cítím dostatečně samostatný.

Co mohu očekávat?

Bydlení na ubytovnách má velmi různorodou úroveň. Někde si mohu pronajmout samostatný pokoj s příslušenstvím, jinde jen lůžko na víceúčelovém pokoji. Sociální zařízení (WC, sprcha) a kuchyňka jsou u pokojů nebo společně na chodbě. Pokoje jsou vybaveny nábytkem i ložním prádlem. Prádelna je obvykle k dispozici.

Podmínkou je dodržování ubytovacího řádu. Při jeho vážném porušení, popř. při nezaplacení v řádném termínu může být ubytování ihned ukončeno.

Co naopak čekat nemohu?

Na ubytovně se ocitnu rovnýma nohama ve světě dospělých a budu zde muset být naprosto samostatný. Pomoc nebo radu zde nemohu očekávat, neboť tato zařízení slouží výhradně k ubytování. Nebudou mi zde tolerovány opožděné platby (je také možné, že ubytovna bude vyžadovat zálohové platby).

Co musím splnit?

Musím mít takové zaměstnání, abych si mohl dovolit platit náklady na ubytovnu. Ceny jsou různé – záleží na standardu vybavení, dostupnosti do centra města a na regionu.

Co bych měl ještě vědět?

Obecně se dá říci, že cena za ubytování v klasické ubytovně klesá s rostoucím počtem lůžek na pokoji a s počtem dnů, které si rezervuji (tj. čím déle se zavázu zůstat, tím je cena za osobu/noc nižší).

Ceny začínají od 120 Kč/noc (zhruba od 3 500 Kč/osoba/měsíc). Se zástupcem ubytovny uzavírám smlouvu o ubytování. Někteří zaměstnavatelé poskytují svým zaměstnancům kromě ubytování také příspěvek na bydlení.

V některých ubytovnách se elektřina platí zvlášť dle skutečné spotřeby.

Nájem/ Podnájem

Co to znamená?

Nájem

Nájem vzniká, pronajímá-li vlastník bytu (pronajímatel) svůj byt nebo jeho část jiné osobě (nájemci). Pronajímatelem mohou být obce (vlastníci obecních bytů), majitelé domů s byty nebo majitelé bytů v osobním nebo družstevním vlastnictví.

Podnájem

Podnájem je bydlení v bytě, který má někdo jiný v nájmu (tj. má nájemní smlouvu s přímým vlastníkem) a momentálně jej nepotřebuje. Je možné si pronajmout buď celý byt nebo jen jeho část.

Nájemce bytu, který chce přenechat byt nebo jeho část do podnájmu, k tomu musí mít písemný souhlas majitele bytu. Pokud majitel bytu souhlas nedá, je smlouva o podnájmu neplatná! Na to je třeba dát pozor především v případě obecních bytů a u bytů patřících soukromým majitelům domů, kteří často souhlas neudělí. V takovém případě však není podnájemní smlouva platná a moje užívání bytu či jeho části nemá žádnou právní ochranu. Do podnájmu lze poskytnout i družstevní byt. Tuto možnost upravují stanovy jednotlivých bytových družstev.

Kdy je to vhodné?

V případě, že se chci osamostatnit, nechci sdílet pokoj s cizími lidmi (jako např. na ubytovně) a zároveň mám dostatek peněz (musím počítat s vyšší částkou než za ubytování na ubytovně).

Co mohu očekávat?

Byty mohou být s vybavením nebo bez něj. Pokud se jedná o byt s vybavením, měl by k němu patřit základní nábytek (stůl, židle, skříň, postel), kuchyňský kout se sporákem. K dispozici může být dále také lednička, pračka, televize, žehlička apod.

Co naopak čekat nemohu?

Nemohu očekávat radu ani pomoc. Budu plně odkázán jen sám na sebe. Byt si budu muset sám také uklízet. S financemi budu muset nakládat hospodárně, za neplacení dohodnutého nájmu/podnájmu bych byl vystěhován.

Co bych měl ještě vědět?

Existují také tzv. sociální byty (někdy nazývané startovací byty), které obvykle vlastní město, obec nebo neziskové organizace. Pravidla pro jejich přidělení stanovují jejich vlastníci, a proto je nejlépe se na podmínky přidělení informovat osobně. V případě obcí je obvyklou podmínkou trvalé bydliště v místě žádosti a tzv. sociální potřebnost. Na tyto byty se mohu informovat na obecním úřadě (někdy mají takovéto byty i menší obce). Postup a kritéria přidělování stanovují vyhlášky měst a obcí.

O těchto bytech ví sociální pracovníci na úřadě. O pomoc bych měl požádat 1 až 2 roky před odchodem z domova.

Místo trvalého pobytu

Místo trvalého pobytu je adresa, kde jsem úředně přihlášen k pobytu. Tato adresa je zapsaná v občanském průkazu, evidovaná v Centrální evidenci obyvatel a jsou na ni doručována úřední sdělení.

Naproti tomu **místo pobytu** (doručovací adresa) je místo, kde skutečně bydlím (nejsem zde pouze na návštěvě).

Jaký je rozdíl mezi místem trvalého pobytu a místem pobytu? První termín je adresa, kterou mám zapsanou v občanském průkazu, a druhý označuje místo, kde skutečně bydlím. Ideální je, aby byly obě adresy stejné.

Co by tě
mohlo
zajímat?

Místo trvalého pobytu mohu změnit.

Změnu místa trvalého pobytu ohlašuji osobně na úřadě v místě nového trvalého pobytu.

Může to za mě udělat i zmocněnec, a to na základě ověřené plné moci.

Kolik přehlášení stojí?

Správní poplatek je 50,- Kč.

Za dítě do 15 let se správní poplatek nevybírá.

Jak to probíhá

Vyplním a podepíšu „Přihlašovací lístek k trvalému pobytu“.

Předložím:

- platný občanský průkaz
- doklad opravňující užívat byt nebo dům (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouvu), úředně ověřené písemné potvrzení vlastníka bytu nebo domu, že souhlasí s nahlášením trvalého pobytu na této adrese.

Výměna občanského průkazu je v případě změny místa trvalého pobytu zdarma.

Kde všude je potřeba nahlásit změnu?

- Odhlásit všechny služby, které jsem platil v původním bydlišti – plyn, elektřina, internet, poplatky za televizi a rádio.
- Vyřídím si nový **občanský průkaz**.
- Změnu nahlásím **zdravotní pojišťovně**. Stačí tam zajít s Potvrzením o změně trvalého pobytu, nahlásit změnu a vyplnit formulář.
- Změnu nahlásím svému **zaměstnavateli**, škole nebo úřadu práce.
- Změnu nahlásím bance (půjčky, hypotéky).

Místo trvalého pobytu může být zrušeno

Vlastník bytu nebo domu může na úřadě požádat o zrušení místa trvalého pobytu osoby, která v bytě nebo domě bydlela. Po nabytí právní moci rozhodnutí se po právní stránce stává místem trvalého pobytu adresa úřadu, kde byl trvalý pobyt zrušen. A to v případě, že si na výzvu nepřehlásím adresu trvalého pobytu jinam.

Poplatek za svoz odpadu

Tento poplatek platí každá osoba v místě, kde má trvalý pobyt, a to i tehdy, pokud se na této adrese nezdržuje.

Výši poplatku stanovuje každá obec samostatně. Jiná je tak výše poplatku v Praze, jiná v menším městě či na vesnici. Město Ostrava má poplatek na rok 2014 ve výši 498 Kč na osobu a kalendářní rok.

Poplatek se platí jednorázově obvykle do 30. 6. daného roku.

Platit poplatek lze hradit:

- hotově na pokladně úřadu
- bezhotovostním převodem DOPORUČUJEME
- poštovní poukázkou.

Pokud opouštím domov, musím se v místě nového trvalého pobytu přihlásit k poplatku, a to do 30 dnů.

Nezapomeň!

Každoročně si ověřit výši poplatku a datum splatnosti.

V případě, že poplatek nezaplatíš včas, nebo ho zaplatíš v nesprávné výši, stáváš se dlužníkem a poplatek může být zvýšen až na trojnásobek. Úřad bude nedoplatek vymáhat a ty nakonec zaplatíš mnohem více.

Poznámky

4

1

11

PRÁCE

Prvním krokem po odchodu z dětského domova je zajistit si bydlení. Ale kde na to vzít? Najít si práci – to je další nezbytná věc. V některých případech pomáhají s hledáním první práce vychovatelé – tety a strejdivé z domova. Ale někdy je to jen můj první velký úkol a moje první šance ukázat, jak se o sebe dokážu postarat.

Kde hledat práci?

<http://www.e-urad-prace.cz/>

<http://portal.mpsv.cz/sz>

www.zivotopisy.cz/zivotopis

<http://www.personalniagentury.cz/moravskoslezsky-kraj/>

Jak Češi hledají práci?

Možností, jak si najít práci, je vícero. Veřejné průzkumy ukazují, že ve všech směrech vítězí internet (83 %) a že u ranní kávy kroužkuje inzeráty v novinách stále méně lidí (32 %).

Dalšími nejčastěji využívanými způsoby jsou: úřad práce (68 %), přes známé (61 %), obcházení/obesílání firem (50 %).

Internet

Nikde jinde nelze nalézt tolik aktuálních informací za tak krátkou dobu jako na internetu. Každý kdo hledá práci, má možnost během několika málo minut projít 3 až 4 nejvýznamnější personální servery a prostřednictvím vyhledávacího formuláře zjistit, jaká pracovní místa jsou pro něj k dispozici. Personální servery jsou dobře informačně udržované, a tak je 99 % zobrazovaných pracovních nabídek aktuálních.

Pokud nemám přístup na internet, mohu zajít třeba do knihovny nebo internetové kavárny, kde mohu internet za přijatelný poplatek využívat.

Výhody

Rychlost – již vytvořený životopis přiložím do emailu během několika málo sekund a mohu jej rozesílat zaměstnavatelům. Nesmím však opomenout poznamenat si, kam a kdy jsem svou nabídku odeslal.

Přehlednost – ať už v emailu, nebo na personálním serveru přesně vím, kolik poptávek jsem odeslal, jak jsem tedy atraktivní (kolik a jakých společností prohlédlo můj životopis). Přehledně zde také mohu procházet obdržené nabídky společností a kdykoliv se na ně podívat. Jednoduše řečeno – vím, na čem jsem.

Jednoduchost – dnes je možné celý proces hledání zaměstnání ovládat z jednoho místa, které shromažďuje a pomáhá třídit informace. Pomůže mi vytvořit životopis, nabídne pracovní příležitosti a zprostředkuje kontakt.

Kde získat informace o existující nabídce pracovního místa, pro které jsem vhodným uchazečem?

Nabídka pracovních míst každého okresu je zveřejněna na příslušných stránkách úřadu práce (<http://portal.mpsv.cz/sz>). Nebývá však kompletní – ne každý zaměstnavatel dodržuje oznamovací povinnost a údaje jsou často neúplné.

Další možností je navštívit přímo webové stránky společnosti, která mě láká, a podívat se, zda má otevřené pracovní místo, o které mám zájem a které odpovídá mým zkušenostem a dovednostem. Existují však dvě rizika. Prvním je nedostatečná aktualizace stránek řady firem, druhým pak neexistence nabídky volných pracovních míst na stránkách.

Nejlépeší variantou nalezení kvalitní pracovní nabídky je personální server, který seskupuje volná pracovní místa od široké masy zaměstnavatelů.

www.jobs.cz
www.profesia.cz
www.zamestnani.cz
www.easy-prace.cz
www.prace.cz

Úřad práce

Portál úřadu práce slouží nejen registrovaným uchazečům o práci, ale komukoli, kdo práci hledá. Najdu tady hodně informací a návodů, jak hledat práci, jak napsat životopis a sestavit žádost o práci, jak si hledat práci v zahraničí. Ve vyhledávacím systému najdu nabídky volných míst z celé České republiky, nabídky odborných stáží ve firmách a mám i možnost zadat si svůj vlastní inzerát „Hledám práci“. Tyto služby jsou bezplatné a není třeba ani registrace na úřadu práce.

Call centrum služeb zaměstnanosti

- poskytuje veřejnosti informace z oblasti poradenství a zprostředkování zaměstnání, speciálního poradenství, evidence a podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci.

tel.: 844 844 803

Návod, jak hledat práci – <http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/navod>.

Pokud nemám práci, měl bych se nejprve zaregistrovat na úřadu práce. Nejen proto, že mohu dostat podporu v nezaměstnanosti, ale tato instituce mi bude pomáhat s hledáním práce, nabízet vhodná pracovní místa, může mi zprostředkovat rekvalifikaci.

Dalším důvodem je skutečnost, že pokud se nahlásím na úřadu práce, bude za mě povinné zdravotní a sociální pojištění platit stát. Pokud bych se na úřadu nezaregistroval, musel bych pojištění hradit sám. V případě neplacení mi hrozí nemalé penále.

O tom, že jsem evidován na úřadu práce, musím neprodleně informovat svou zdravotní pojišťovnu.

Co by tě
mohlo
zajímat?

Jak se zaregistruji na úřadu práce?

V místě svého trvalého pobytu požádám úřad práce o zprostředkování zaměstnání vyplněním Žádosti o zprostředkování zaměstnání. Žádost je možno vyplnit i elektronicky, ale je nutno ji podat osobně na pobočce ÚP. Současně si požádám také o podporu v nezaměstnanosti (nutno vyplnit samostatný formulář, pokud na ni mám nárok).

Jaká mám práva?

- na zprostředkování zaměstnání (na vyhledávání vhodného zaměstnání, poradenství a poskytování informací o pracovních příležitostech)
- na finanční podporu v nezaměstnanosti (při splnění zákonem stanovených podmínek)
- na zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání (pokud ji potřebuji)
- na pracovní rehabilitaci (pokud jsem osobou se zdravotním postižením)
- na poradenství ze strany úřadu práce.

Jaké mám povinnosti?

- spolupracovat s úřadem práce a řídit se jeho pokyny
- sdělit úřadu práce údaje o svých zdravotních omezeních
- podrobit se na žádost úřadu práce vyšetření, aby byl posouzen můj zdravotní stav
- oznámit úřadu práce nástup do zaměstnání, které jsem si vyhledal sám
- oznámit úřadu práce výkon nekolidujícího zaměstnání

- oznámit úřadu práce nejpozději do 8 kalendářních dnů změny důležité pro vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání.

Musím žádat o zprostředkování zaměstnání? Nestačí zažádat o podporu?

Vždy žádám o zprostředkování zaměstnání. Nelze žádat jen o podporu v nezaměstnanosti. Také nelze požadovat zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání jen z toho důvodu, abych splnil podmínku pro poskytnutí sociální dávky. Vždy se počítá s mou aktivní účastí při hledání zaměstnání.

Při každé návštěvě úřadu práce mi bude v první řadě nabízeno vhodné zaměstnání. Je potřeba podotknout, že **VHODNÉ ZAMĚSTNÁNÍ** nemusí být pouze zaměstnání v oboru. Nabízené zaměstnání nemohu bez doložení a prokázání vážných důvodů odmítnout.

Hledání práce je práce na plný úvazek!

Mohu být z evidence uchazečů o zaměstnání vyřazen?

Ano, mohu. Jestliže bez vážných důvodů:

- odmítnu nastoupit do vhodného zaměstnání
- odmítnu nastoupit na dohodnutou rekvalifikaci, nebo neplním povinnosti související s rekvalifikací
- vykonávám nelegální práci
- odmítnu nechat se vyšetřit lékařem (posoudit svůj zdravotní stav)

- neplním podmínky stanovené v individuálním akčním plánu
- mařím součinnost s úřadem práce (nespolupracuji), nechodím řádně na stanovené schůzky.

Pokud toto nastane, mohu být znovu zařazen do evidence uchazečů o práci na úřadu práce nejdříve po 6 měsících.

Mohu si k podpoře přivýdělat?

V roce 2014 není nadále možný souběh pobírání podpory v nezaměstnanosti a mzdy nebo odměny z brigády.

Zákony se často mění, VŽDY si aktuální situaci ověř!

Může se klidně stát, že odpovídající práci budu mamě hledat a ani úřad práce mi žádnou nenabídne. Jediné, na co občas narazím, jsou krátkodobé brigády. Pokud na některou z nich kývnu, mohu si měsíčně přivýdělat maximálně **4 250 Kč** hrubého.

Každý takovýto přivýdělek (takzvané nekolidující zaměstnání) **MUSÍM** úřadu práce nahlásit, a to nejpozději v den nástupu. Pokud to neudělám, může dojít k sankčnímu řízení, což by mohlo negativně ovlivnit případnou další evidenci na úřadu práce.

Pokud si budu přivýdělat a zároveň budu mít nárok na podporu v nezaměstnanosti, vyplácení podpory se na dobu přivýdělků zastaví. K obnovení dojde až po ukončení přivýdělků. Zároveň se o dobu, po kterou bylo zastaveno vyplácení podpory v nezaměstnanosti, prodlouží období nároku na podporu.

Zdravotní pojištění stát hradí i v době, kdy trvá krátkodobá brigáda, neboť jsem stále veden v evidenci uchazečů o zaměstnání.

Co by tě mohlo zajímat?

Přes známé

Hledám-li práci, měl bych se zamyslet nad tím, kdo z mých blízkých či známých by mi mohl v této činnosti pomoci, případně se za mě zaručit (podat o mě a mých schopnostech tzv. Reference). Pokud se mi podaří

vhodného člověka najít, určitě jej zkusím oslovit. Minimálně mi může poradit, kde se v dohledné době mohu zkusit o zaměstnání ucházet, v lepším případě mě může zaměstnavateli přímo doporučit.

Obcházení/obesílání firem

Na osobní setkání klade řada zaměstnavatelů velký důraz. Pokud mám jasnou představu, v jakém oboru chci získat práci, mohu obejít nebo

obeslat firmy ve svém okolí a požádat majitele o osobní pohovor. Najít si **nové zaměstnání** spočívá jen v MÉ osobní aktivitě a přístupu.

Inzeráty

Při hledání nových pracovníků využívají zaměstnavatelé poměrně často právě inzeráty. Je to zejména proto, že inzeráty v tisku mají mnoho čtenářů a zaměstnavatel si pak zpravidla může vybírat z širokého okruhu zájemců. Pozor na to, zda je inzerát již na první pohled věrohodný!

Měl by v něm být uveden alespoň název firmy a kontakt, a to včetně kontaktní osoby. Dále by mělo být zřejmé, o jakou práci se jedná a jaké má zaměstnavatel požadavky.

Pokud chci být při hledání práce úspěšný, je nutné využívat více způsobů hledání práce, kombinovat odpovědi na přímé inzeráty a hledání práce přes pracovní agentury, obesílat vybrané firmy, oslovit i všechny kamarády a známé, inzerovat v novinách, propagovat se také na internetu.

Personální agentury

Jedná se o instituce, které vedou databázi zájemců o práci a databázi požadavků zaměstnavatelů. Personální agentura pak klientům dle jejich znalostí a předpokladů nabízí pracovní místa, která pro ně vytypovala.

Někdy stačí k zaevidování zaslání žádosti, ke které je připojen životopis. U jiných agentur budu muset vyplnit dotazník, případně absolvovat vstupní pohovor. Služby pracovních agentur jsou ze zákona **BEZPLATNÉ**. Mnohé

agentury však požadují administrativní poplatek a za něj poskytují doplňkové služby, jako je příprava k přijímacímu pohovoru, sestavení životopisu, různé vzdělávací aktivity.

Před nastoupením do pracovního poměru si musím vždy řádně pročíst smlouvu. V některých případech sepsují smlouvu přímo s personální agenturou jako svým zaměstnavatelem. Měl bych také znát pracovní podmínky a výši svého platu. Zprostředkování práce agenturou se může na jeho výši odrazit. Personální agentura může ve smlouvě uvádět různá omezení, např. znemožní ucházet se o zaměstnání přímo ve firmě, kde jsem byl dříve zaměstnán přes agenturu (agentura v mnoha případech nabízí nižší plat, než když jsem zaměstnán přímo u firmy).

Práce na černo

Pracovat na černo, nebo legálně? Při hledání práce mohu narazit na zaměstnavatele, který mi nabídne, že nebudeme podepisovat smlouvu, přičemž mi vyplatí více, než kdyby mě zaměstnal oficiálně. Nebo mi kamarád domluví nějaký „melouch“, zatímco si práci hledám a jsem v evidenci úřadu práce. Jedná se o tzv. práci na černo.

Výhody práce na černo	Nevýhody práce na černo
přilepšení ke stávajícímu příjmu	není to legální
vyšší příjem než při práci na smlouvu	nemám zaplacenou zdravotní ani sociální pojištění
peníze nejsou zdanovány, částku, kterou si domluvíme, dostanu na ruku	zaměstnavatel mzdu nevyplatí a nemohu se bránit
pracovní doba dle domluvy	nejsem pojištěn proti úrazu v zaměstnání
většinou nárazová práce krátkého trvání	nezapočítává se mi plat do výše důchodu
nedostatečná nabídka na trhu práce – nemám jiné východisko, jak si zajistit příjem	pokud pracuji a současně pobírám sociální dávky, mohu být trestně stíhán

Nelegální způsob práce je od ledna 2012 i tzv. švarcsystém, což je zaměstnávání bez pracovní-právního vztahu, tedy aniž by pracovníci byli skutečnými zaměstnanci. Namísto pracovní smlouvy pracují tito lidé na živnostenský list čili jako osoba samostatně výdělečně činná.

Co by tě
mohlo
zajímat?

Pokutu za práci na černo nebo za nelegální způsob práce může dostat zaměstnavatel i zaměstnanec. Za sebe mohl zaplatit pokutu až v řádu několika desítek tisíc korun!

Hrubá a čistá mzda

Hovoříme-li o platu, máme vždy na mysli tzv. hrubou mzdu, a to jak u pracovního pohovoru, tak v inzerátech s nabídkou práce nebo na webových stránkách úřadů práce. Čistá mzda je částka, kterou dostanu ve výplatní den na svůj bankovní účet po odečtení daně a sociálního a zdravotního pojištění.

Na začátku pracovní kariéry jsou výdělky spíše nižší. Zákon však zaručuje každému minimální výši platu, měsíční mzda nesmí podkročit státem stanovenou částku. Výška minimální mzdy pro příslušný kalendářní rok je stanovena nařízením vlády. Aktuálně platná částka od 1. 8. 2013 dosahuje výše **8 500 Kč**.

Pracovní smlouva

Prošel jsem všemi vstupními pohovory. Víím, kde budu pracovat, co konkrétně budu dělat, kolik peněz za to dostanu. Mám za sebou náročné období a nyní je čas na přípravu a podpis pracovní smlouvy. **Musím být obezřetný a věnovat přečtení smlouvy dostatečnou pozornost**, zejména si vysvětlit vzájemná práva a povinnosti.

Pracovní poměr vzniká nejčastěji uzavřením pracovní smlouvy. Pracovní smlouva je dvoustranný právní úkon (je třeba souhlasu jak zaměstnavatele, tak zaměstnance), musí být uzavřena písemně a musí obsahovat nezbytné a podstatné náležitosti.

Nezbytné náležitosti jsou:

- druh práce, na kterou jsem jako zaměstnanec přijímán

- místo výkonu práce (kde bude mé pracoviště)
- den nástupu do práce (nemusí být totožný se dnem podpisu pracovní smlouvy).

Kromě těchto nezbytných skutečností musím být informován o dalších významných náležitostech, které mi musí být doručeny písemně nejpozději do 1 měsíce od nástupu do práce, nebo musím být písemně upozorněn, kde tyto informace naleznu. Jedná se o délku a charakter pracovní doby, zásady odměňování, výpovědní dobu, délku nárokové dovolené, konkrétně rozepsanou pracovní náplň.

Pracovní poměr je sjednán na dobu určitou (od – do), nebo neurčitou. Nebyla-li v pracovní smlouvě výslovně určena délka pracovního poměru, je automaticky uzavřen na dobu neurčitou.

Pamatuj!

Pokud nemáš práci, zaregistruj se na úřadu práce v místě trvalého pobytu:

- můžeš dostat podporu v nezaměstnanosti
- úřad ti bude pomáhat při hledání práce.

Při hledání práce využij všechny možnosti:

- internetu
- úřadu práce
- svých kontaktů a kontaktů známých
- personálních agentur
- obcházej firmy osobně.

Pokud máš podporu v nezaměstnanosti:

- můžeš si přivydělat max. 4 250 Kč hrubého, ALE pozastaví se výplata podpory
- každý přivýdělek musíš ihned hlásit úřadu práce.

Pokud práci získáš:

- pečlivě si přečti pracovní smlouvu nebo dohodu, než ji podepíšeš
- nahlas zdravotní pojišťovně, že máš práci (pojištění bude platit zaměstnavatel).

Hrubá mzda je částka včetně daně, sociálního a zdravotního pojištění.

Čistá mzda je částka, kterou skutečně dostaneš.

Poznámky

PENÍZE

Většina životních situací je spojena s penězi. Proto je moudré si své finance hlídat. Naučit se zacházet s penězi není vždy snadné, k vedení domácího rozpočtu však nepotřebuji žádné speciální vzdělání. A hospodaření domácnosti není nic jiného než vedení osobního či rodinného

Samozřejmě jsou lidé, kteří jsou finančně zajištěni. Většina z nás má však méně peněz, než bychom potřebovali, zvláště pokud teprve hledáme své první zaměstnání a zařizujeme si nové bydlení.

Rozpočet domácnosti

Vedení rozpočtu je dobré pro každou domácnost. V dnešní době se hospodaří s virtuálními penězi, těmi, které jsou uloženy v bance, a tak se snadno ztrácí nad financemi kontrola. Proto je velmi vhodné sestavit si rodinný rozpočet v papírové podobě, nebo si vytvořit přehlednou tabulku příjmů a výdajů v počítači. Je také možno stáhnout si z internetu již hotové aplikace.

www.penize.cz
www.finance.cz
www.mesec.cz

Jaké jsou výhody vedení domácího rozpočtu?

- Mám přehled o penězích a majetku domácnosti.
- Zním své finanční možnosti.
- Vyvaruji se špatných finančních rozhodnutí, např. nevhodného zadlužení.
- Vytvářím si rezervy pro neočekávané výdaje.
- Spořím na své sny.

Pro začátek je dobré sestavit si rozpočet za měsíc. S jeho pomocí vím, co musím v každém případě zaplatit, co si můžu dopřát a které nákupy je třeba ještě odložit.

Příjmy domácnosti

Příjmy domácnosti jsou peníze, které domácnost obdrží v určitém období. Mezi příjmy, které se nejvíce dotýkají hospodaření v začínající domácnosti se řadí:

- mzda čistá (částka po odečtení daní)
- výdělky z brigád či přivýdělky z podnikání (taktéž čistá částka po zdanění)
- důchod (sirotčí, invalidní, vdovský, starobní)
- sociální dávky, nemocenská
- výpomoc od rodičů a přátel.

Výdaje domácnosti

Výdaje jsou veškeré peníze, které domácnost vynaloží za určité období. Výdaje můžeme rozdělit do dvou základních skupin:

Pravidelné výdaje – opakují se každý měsíc.

- VÝDAJE PEVNÉ – podložené smlouvou, ve stejné výši každý měsíc:
 - bydlení (nájem, plyn, elektřina, voda, topení, poplatky za odpad, televizi, rádio)
 - pojistky

- splátky půjček
- pravidelné úspory.
- VÝDAJE POHYBLIVÉ – opakující se výdaje, kolísají dle spotřeby a finančních možností domácnosti:
 - nákupy potravin a drogerie, léky
 - náklady za cestování (do práce, k lékaři atd.)
 - oblečení
 - děti
 - služby
 - koníčky – kultura, sport, knihy.

Nahodilé výdaje – specifické výdaje, které se liší dle životního stylu domácnosti. Jejich výše je absolutně závislá na příjmech domácnosti. Ve finančně náročných obdobích se snižují jako první. Do této kategorie patří výdaje za:

- dárky
- dovolenou, výlety
- další nahodilé.

**Co by tě
mohlo
zajímat?**

Pokud neznáš své výdaje, je zapotřebí minimálně jeden měsíc schovávat veškeré účtenky a doklady, nebo si je zapisovat ihned po nákupu. Na konci měsíce je pak seřadíš dle kategorií a sečteš.

Jak vyžrát na peníze?

V této části je uveden přehled obvyklých měsíčních nákladů na domácnost a rad, jak je možné tyto částky snížit, tedy ušetřit. Naučit se dobře hospodařit s penězi je velmi těžké. Vyžaduje to přísnost k sobě samému a důslednost při dodržování stanoveného plánu. Ale věř, trpělivost přináší růže a každý začátek je těžký.

Základní kroky při hospodaření s penězi:

1. Zaplatím za bydlení, jinak budu bez střechy nad hlavou.
2. Zaplatím splátky půjček, jinak se dostanu do velkých potíží s věřiteli.
3. Nakoupím jídlo (také zaplatím obědy nebo koupím stravenky), jinak budu hladovět.
4. Za to, co zbude, mohu zajít třeba do kina.

Co musím zaplatit v každém případě

Položka	Popis	Jak mohu ušetřit
bydlení	nájemné	hledat levnější ubytování (např. v jiné lokalitě) pronajmout si byt s někým dohromady a o nájemné se dělit
služby a poplatky spojené s bydlením	platby za vodu, elektřinu, plyn a topení, svoz odpadu, poplatky za rozhlas a televizi, platby za internet či kabelovou televizi	nepřetápět místnosti, ale raději si vzít tričko navíc mít vždy opravené kapající kohoutky a protékající záchod snížit spotřebu vody sprchováním namísto koupání ve vaně u plynu a elektřiny mohu ušetřit dobře zvoleným odběratelem a tarifem
půjčky		dodržovat harmonogram splátek, protože penále z pozdních úhrad zbytečně ubere z peněz, které by se hodily na něco jiného nikdy neřešit splátku půjčky další půjčkou, ale snažit si domluvit splátkový kalendář
Jídlo		jídla kupovat jen tolik, kolik potřebuji, aby se nemuselo nic vyhazovat nakupovat tam, kde mají nižší ceny, využít akce a slevy raději si vařit a chystat svačinky než chodit do restaurací
výdaje na dopravu	cesta do práce a zpět	jezdit městskou hromadnou dopravou je levnější než autem pokud musím jezdit autem, může nás jezdit víc a na cestu se můžeme skládat když si koupím průkazku na autobus či vlak, je to levnější než jednotlivá jízdenka

Co potřebuji nepravdělně

Poločka	Popis	Jak můžu ušetřit
hygienické potřeby	toaletní, čistící a prací prostředky	nedat se zlákat reklamou a nekupovat drahé značky nakupovat tam, kde mají nižší ceny dodržovat dávkování podle návodu
oblečení, boty		nakupovat tam, kde mají nižší ceny sledovat sezónní slevy a různé výprodeje
opravy	občas se doma něco pokazí	pokusit se věc opravit sám nebo požádat o pomoc

Co si můžu dopřát, když na to mám

Poločka	Popis	Jak můžu ušetřit
spoření	na dovolenou či na Vánoce	je dobré spořit, myslet na zadní kolečka a dávat si nějaké peníze stranou
vybavení domácnosti	stavební spoření	pokud mám peněz tak akorát na vyžití, spořit není z čeho
osobní výdaje	elektronika (TV, DVD)	sledovat ceny, opatrně nakupovat na splátky
zábava a volný čas	nábytek pračka, lednička, nádobí povlečení ručníky	něco se dá koupit v bazaru, nebo mi starší věc nabídne kamarád či kolega z práce hledat nabídky v inzerci
	sportovní aktivity kadeřník	
	diskotéky, kino, posezení s přáteli	

Na co musím pamatovat

- Jednou ročně dostanu vyúčtování za vodu, plyn a elektřinu a mohou po mě chtít doplatky.
- Vánoce a narozeniny jsou každý rok.

Je dobré
spořit aspoň
po malých
částkách!

- Mohou nastat nečekané události – nemoc, ztráta zaměstnání, něco se doma pokazí aj.
- Žárovky vždy praskají hromadně.
- Před zimou potřebuji zimní boty a bundu, což jsou velké položky v rozpočtu.

Finanční dokumentace

Každý krok spojený s finančním rozhodnutím je současně navázán na smlouvu, účet nebo jiný dokument. Pořádek ve smlouvách mi přinese nejen klid, ale také snadněji dohledám podklady pro jednání a usnadní mi sestavit a vést rozpočet.

Účet v bance

Peníze mohou mít buď v peněžence, doma v zásuvce, nebo uloženy v bance na bankovním, tzv. běžném účtu.

Běžný účet v bance mi umožňuje se svými penězi libovolně nakládat – vybírat je, ukládat, provádět platby (dám příkaz bance a ta převede peníze z mého účtu tomu, komu chci peníze poslat) či přijímat peníze na svůj účet (např. výplatu od zaměstnavatele, sociální dávky).

Zřízení běžného účtu je výhodné zejména tehdy, mám-li pravidelný příjem ze zaměstnání a pravidelně platím různé platby (např. platby spojené s bydlením). Jakmile si zřídím trvalý příkaz nebo povolení k inkasu, nemusím se o pravidelné platby starat sám, hlídat, kdy je potřeba zaplatit, chodit s každou složenkou na poštu a vystavovat se riziku pokuty, pokud na něco zapomenu.

Navíc mi banka vydá platební kartu, se kterou mohu platit v obchodech bez nutnosti mít u sebe hotové peníze. Pomocí karty si mohu také vybírat peníze z bankomatů.

Archivace

1. Mohu si pořídit třeba barevný šanon na domácí archiv, aby se dokumenty dobře a přehledně zakládaly.
2. Účtenky si schovávám minimálně po dobu záruční doby.

Pro pohodlnější přístup k bankovnímu účtu si mohu zřídit služby přímého bankovníctví, které mi umožní obsluhovat účet přes telefon nebo pomocí internetu. Platba přes internet je podstatně levnější než platba v bance na přepážce a platby za složenky na poště.

Jak založit účet v bance?

Základní podmínkou je dosažení věku 18 let, pokud se nejedná o specifické produkty. Například studentské účty lze uzavírat už od 15 let, ovšem s podmínkou přítomnosti zákonného zástupce. Se zřízením účtu mi pomůže úředník v bance. Ke zřízení účtu budu potřebovat občanský průkaz, případně druhý doklad totožnosti (rodný list, cestovní pas, řidičský průkaz). Zpravidla je nutné na účet složit minimální vklad – částku obvykle sto až tisíc korun.

Co by tě
mohlo
zajímat?

Pokud na účtu nebudu mít dostatek peněz nebo povolené přečerpání (kontokorent), banka požadovanou částku nezaplatí (platbu neprovede).

Co by tě
mohlo
zajímat?

Při platbě kartou probíhá kontrola výše zůstatku a povoleného limitu plateb. Pokud budu mít na účtu málo peněz, banka odmítne platbu provést nebo peníze z bankomatu vydat.

Banka si obvykle účtuje poplatky za vedení účtu a za většinu provedených operací.

Jak si vybrat banku?

Téměř každý z nás si někdy kladl otázku, jak vybrat tu správnou banku. Hodně záleží na tom, jaké služby a v jakém rozsahu chci čerpat. Důležité jsou zejména operace na běžném účtu, které jsou pravidelné a poměrně

stálé. Musím si rozmyslet, jaké transakce budu nejčastěji provádět a jaké objemy peněz budou na můj účet přicházet, případně jaký obvyklý zůstatek bude můj účet mít.

Jakmile mám jasno ohledně svých měsíčních transakcí a jejich objemů, mohu využít některou z internetových kalkulaček (např. na Finparádě.cz). Zde si nastavím, kolik transakcí daného typu dělám, případně v jakých objemech, a kalkulačka mi vybere nejen nejvýhodnější účty (účty jsou řazené od nejvýhodnějšího, uvedeného nahoře), ale také spočítá, kolik peněz bych za vedení účtu a s účtem spojené operace za měsíc zaplatil. Nic to nestojí a získám tak cenné informace dříve, než se pro daný účet rozhodnu.

Další možností je zjistit u přátel nebo rodiny, jaký účet a u které banky mají a jak jsou spokojení. V zásadě rozhoduje výše poplatků za vedení a správu mého účtu.

Platby na internetu – na co si dávat pozor?

V České republice je riziko zneužití díky systému 3D Secure (obchodník nemá informace o kartě, ověření a autorizace probíhají mezi držitelem a vydavatelem karty) prakticky vyloučené. Pokud ale nakupuji v zahraničních internetových obchodech, je důležité o riziku vědět. Problematické mohou být transakce spojené s nákupem u amerických nebo asijských obchodníků, v jejichž databázi může podvodník najít údaje o platbách a tudíž i kartách zákazníků.

Obrana: Využívat zabezpečené formy platby. Nedůvěryhodným obchodníkům nesdělovat číslo a platnost karty, popř. kódy na zadní straně. Nakupovat jen v obchodech s logy Verified By Visa a MasterCard SecureCode.

Podvody bez přítomnosti Karty – Phishing

Klient dostane e-mail, který se tváří jako oficiální zpráva od banky. Zpravidla obsahuje formulář a nějakou výzvu, abych do něj vyplnil číslo své platební karty a další osobní údaje a obratem ho odeslal zpět. Jakmile to udělám, je brána k mému kontu otevřena dokořán.

Obrana: Na podobné e-maily zásadně neodpovídat. Také do e-mailů v žádném případě nesdělovat číslo své karty, přihlašovací údaje či PIN.

Zodpovědné zadlužování

V životě nastanou mimořádné situace, kdy budu potřebovat určitou větší či menší finanční hotovost, na kterou mi z měsíčního příjmu nevychází. Například budu potřebovat novou pračku, pokud ta stará vypoví službu, nebo budu muset zaplatit doplatek za roční vyúčtování služeb „inkaso“. Zároveň ale budu toužit po něčem, co sice nezbytně nepotřebuji, ale rád bych to měl. Budu chtít třeba nový televizor, domácí kino, počítač.

Proto je rozumné a účelné spořit bytí i po malých částkách. Existuje vícero možností, jak peníze ukládat. Banky nabízí několik spořicích „produktů“ (např. stavební spoření, termínovaný účet, životní pojištění). Jistot rezervu na nečekané výdaje bych měl mít i na bankovním účtu.

Pokud však nemohu využít svých úspor, nezbyvá mi než si peníze vypůjčit. Půjčí-li mi hodný strýček či dobrý kamarád, mám vyhráno. Když nikdo

Půjčit si
můžeš, ale
splatit
musíš!

takový v mém okolí není, nezbyvá než si vypůjčit od „cizího“. Bylo by ovšem riskantní obrátit se na člověka, kterého neznám, či na firmu, která nabízí peníze prostřednictvím inzerátů v novinách či dopravních prostředcích formou hesel „půjčíme na cokoliv, kdekoliv a bez nutnosti doložit např. pravidelný příjem“.

Později bych mohl být zaskočen vysokými úroky, jinými slovy vysokou částkou, kterou v konečném součtu zaplatím navíc oproti tomu, kolik jsem si původně vypůjčil. Takovéto firmy se záměrně snaží zastříť, na jaký úrok půjčují, neboť jsou si vědomy, že tento úrok je vysoký. Rády proto tuto informaci píší v letácích či ve smlouvách drobným, téměř nečitelným písmem.

Peníze proto raději získám jen od seriózních institucí, jako jsou banky. Získat u nich úvěr bude sice obtížnější, zato však s rozumným úrokem.

Jako schůdnější řešení se jeví možnost splátkového prodeje. Taková forma nákupu je jistě výhodná, je rychlá a pohodlná. Je však „zdravá“ pouze tehdy, jsem-li schopen své dluhy splácet.

Je spousta případů, kdy lidé přecenili své možnosti dluhy splácet. Ocitli se tak v obtížné, často neřešitelné životní situaci. Aby mohli splatit jeden dluh, „udělají“ si dluh další, vypůjčí si v zoufalství od lichvářů, kteří půjčují na vysoký úrok. Jejich dluhy tak narůstají až do neúnosných výšek. Takoví lidé přicházejí kvůli exekuci (zabavení) o svůj majetek (nesplácí-li dluhy, je jim namísto peněz odebrán majetek – auto, vybavení bytu, dům). Protože pak řádně nepečují o své děti, neboť nejsou schopni je živit, mohou být jejich děti umístěny do ústavu. V nejkrvavějších situacích dlužník nezvládne životní situaci a sáhne si i na vlastní život.

Proto si pamatuj základní pravidlo – půjčit si můžeš, ale splatit musíš. Zadluž se jen do takové výše, abys byl schopen bez problémů dluh pravidelně splácet. Buď trpělivý a další zboží na splátky si poříd až poté, co splatíš dluh předchozí.

Pravidla zodpovědného zadlužování

Pokud se mám chovat zodpovědně, musím při uspokojování svých potřeb vždy zvážit určité možnosti.

Krok 1: Potřebuji to?

Pokud si chci koupit určitou věc, měl bych si odpovědět na otázku, zda ji opravdu potřebuji. Tedy že se nejedná o impulzivní jednání, které může vycházet například ze zajímavé reklamy nebo tlaku okolí.

Krok 2: Jak to zaplatím?

Mám tyto možnosti úhrady:

- v rámci rodinného rozpočtu
- z vytvořených rezerv
- využitím pomoci rodiny či blízkých osob
- zadlužením.

Krok 3: Na co se zadlužím?

Na věc, kterou nezbytně potřebuji a není možné na ni našetřit. Nákup na splátky je ekonomicky výhodný, daná věc mi bude sloužit delší dobu, než ji budu splácet

Krok 4: Mám na to?

Otázka: Mám v rozpočtu dostatek financí na splátky? Je zapotřebí:

- zvážit své příjmy a výdaje – což nemusí být dostačující

- napsat si své příjmy a výdaje – což nemusí být dostačující
- zahrnout do rozpočtu výdaje na splátky – což nemusí být dostačující
- nějaký čas odkládat výši splátky a vytvořit si zároven rezervu.

Krok 5: Jak si vybrat věřitele?

Výběr věřitele by měl probíhat nejprve u bankovních subjektů. Nebankovní subjekty mají totiž dražší úvěry, ale mírnější podmínky pro posuzování bonity dlužníka. V případě, že banka odmítla poskytnout úvěr a nebankovní subjekt úvěr poskytl, je nutné si uvědomit, že riziko zadlužení je vysoké a nemusí být příliš výhodné. U bankovních i nebankovních subjektů je vhodné vyhledávat velké, známé věřitele, o kterých si můžeme zjistit dostatečné množství informací a recenzí.

Krok 6: Podepíši smlouvu?

Posledním krokem je podpis smlouvy s vybraným partnerem. Zde platí základní pravidlo: než podepíši smlouvu, musím si ji pečlivě přečíst a hlavně jí porozumět. Pokud tomu tak není, musím si ji nechat vysvětlit či vyhledat odbornou pomoc. Nemohu podepsat něco, čemu nerozumím.

K podpisu smlouvy si raději vždy vezmu někoho zkušenějšího.

Půjčky

Půjčku dnes může získat skoro každý, a to bez ohledu na to, zda ji bude schopen splácet. Stále více společností totiž nabízí úvěry i klientům bez pravidelného příjmu, navíc nevyžadují žádné ručení. Riskantní investice? Opak je pravdou. Některé firmy se dopředu spoléhají na možnost dát

na dlužníkův příjem včetně sociálních dávek. Rozhodně se nemusí bát, že o své peníze přijdou. Vysoké úroky z prodlení společně se smluvní pokutou jim přinesou několikanásobný zisk.

Splátkový prodej

Jedná se o velice oblíbený způsob pořízení zboží bez hotovosti. Princip spočívá v tom, že si zákazník v obchodě vybere zboží, o které má zájem, a přímo na místě si u prodejce vyřídí nákup na splátky. Vyřízení trvá jen několik minut a zákazník si zboží hned odnáší domů. Obchodníkovi zboží zaplatí splátková společnost, s níž spolupracuje (MULTISERVIS, CETELEM apod.). Té se pak úvěr splácí (nejčastěji 6, 12 či 18 měsíců, ale i déle). Prodejce většinou vyžaduje zaplatit alespoň zálohu (od 10 %), při reklamních akcích lze zakoupit zboží i bez úrokového navýšení. Doklady potřebné k vyřízení žádosti jsou občanský průkaz, zpravidla doklad o výši příjmu (ne vždy) či potvrzení o bydlišti. Snadná dostupnost těchto úvěrů se však může stát osudnou těm, kteří neodhadnou své schopnosti splácet a upadají do dluhové pasti, ze které se sami nejsou schopni vymanit.

Úvěrová karta

Úvěrovou kartu (AURA, O.K., YES) dostane každý klient splátkové společnosti, pakliže po určitou dobu pravidelně splácí. Na této kartě má od společnosti k dispozici určitý obnos finančních prostředků, který může použít na další nákupy (platí s ní přímo v obchodě, nebo vybírá z bankomatu či na přepážce vybraných bank). Čerpání se provádí buď najednou, nebo po částech. Úrok za poskytnutý úvěr se většinou počítá pouze z vyčerpané částky, nikoli z celého úvěrového rámce. Nebude-li klient úvěrovou kartu používat, k ničemu se jejím vlastnictvím nezavazuje a neplatí žádné poplatky.

Spotřebitelský úvěr

Poskytují ho banky jako neúčelový (peníze lze použít na cokoliv) i jako účelový (na nákup konkrétní věci). Jeho poskytování je však pomalejší a k vyřízení je třeba bance předložit stanovené doklady. Lze si takto vypůjčit až stovky tisíc korun. Při vyšších částkách úvěru bude zřejmě zapotřebí také zajištění – třetí osobou, zástavním právem k nemovitosti apod. Spotřebitelský úvěr je bankami nabízen občanům starším 18 let se státním občanstvím ČR a trvalým bydlištěm na území ČR.

Kontokorent

Přestože má klient na svém běžném účtu nulu, může si z něj peníze půjčit v bance a čerpat do mínusu. Je to rozhodně nejrychlejší řešení aktuální finanční krize. Úvěr lze však čerpat pouze do stanoveného limitu. Za jeho překročení se platí vysoké penále (25 až 30 % z vyčerpané částky). Výši kontokorentu stanoví banka. Obvykle je to jedno-, dvoj- nebo trojnásobek měsíčního příjmu. Úrok kontokorentních úvěrů se počítá z čerpané částky, a to až do doby, než je tato částka zaplacená.

Kreditní karta

Vydává ji banka k běžným účtům. Od klasické platební karty se liší tím, že z ní lze čerpat úvěr až do výše stanoveného limitu (třeba platit v obchodě, i když mám již na účtu nulu). S každou zaplacenou splátkou úvěru se úvěrový limit automaticky obnovuje. Výše úvěru většinou závisí na výši platu majitele účtu.

Neschopnost splácet

Pokud se ze zadlužení z nejrůznějších důvodů stane předlužení, je důležité komunikovat s věřiteli a snažit se dohodnout na náhradním řešení. Pokud dohoda nenastane, začíná proces vymáhání dluhů.

Dlužím, ale nesplácím

Následující část je velmi pesimistická, ale i tyto situace mohou v životě nastat. Je důležité nestrkat hlavu do písku, ale snažit se situaci řešit.

Jak budu postupovat?

- Nebudu odkládat jednání. Budu aktivní! Budu informovat věřitele okamžitě, jakmile nepříznivá situace vznikne (např. když ztratím práci a nebudu moci splácet půjčku).
- Požádám o splátkový kalendář a navrhuu přijatelnou výši splátek.
- Budu splácet, i když věřitel nesouhlasí s výší splátky. Je taktické platit splátky (byť malé částky) jako projev dobré vůle.
- Poté, co si domluvíím splátkový kalendář a zahájím splácení, je nezbytné, abych dodržel nastavený a domluvený režim.
- Budu uchovávat všechny potřebné doklady o tom, že platby byly skutečně provedeny.

Je důležité se nepoddávat tlaku ze strany věřitelů, že je nezbytné platit více, než je v dané situaci doopravdy možné.

Je to vždy
velmi nepříjemné,
ale problém se sám
nevyřeší, zázrak se
nestane.

Dluhy aneb Za co mohu být dlužen?

- dluhy na nájemném
- dluhy na službách spojených s užíváním bytu (voda, plyn, elektřina, komunální odpad)
- dluhy na výživném
- dluhy vzniklé neplacením poplatků obci, státu (zdravotní a sociální pojištění, daně)
- dluhy vzniklé nesplacením závazků ze smluv (splátky za nakoupené zboží, hypotéky)
- dluhy za pokuty (pokuty od policie, pokuty dopravnímu podniku za jízdu na černo).

Některé typy nesplacených závazků neznamenají pouze vznik (případně další narůstání) dluhu, ale jsou zároveň trestným činem (např. nesplacení soudně stanoveného výživného na dítě).

Nikdy neřeším
splátku půjčky
další půjčkou!

Příčiny vzniku dluhů

Dluh vzniklý neplněním smluvních podmínek

Příkladem je neplacení nájemného či poplatků za služby spojené s užíváním bytu, tedy neplnění podmínek stanovených v nájemní smlouvě. Důsledkem je vznik a postupně narůstání dluhu, které může končit vystěhováním dlužníka z pronajatého bytu.

Dluh za ubytování ve výši 1 500 Kč narostl na částku 14 000 Kč. Jak se to stalo? Pokuta byla navýšena o úroky z prodlení, náklady exekutora a náklady řízení.

Dluh vzniklý neplacením pokut

Tyto dluhy vznikají nečinností. Lidé dostanou pokutu (např. za jízdu městskou hromadnou dopravou bez jízdenky) a domnívají se, že když pokutu nezaplátí, nic se nestane. Po nějaké době však obdrží rozhodnutí od soudu o exekuci či platební rozkaz s vyměřenou pokutou a vysokými úroky.

Nezaplacené pokuty za jízdu na černo v městské hromadné dopravě ve výši 1 008 Kč vzrostly na částku 20 000 Kč. Jak se to stalo? Stejně jako v předchozím případě. Pokuta byla navýšena o úroky z prodlení, náklady exekutora a náklady řízení.

Dluhy vzniklé z ručení za půjčky

Osoba, která má splácet půjčku, přestane platit. Věřitel nejprve písemně vyzve

daného dlužníka k uhrazení dluhu, poté je dlužná částka vymáhána po ručiteli. Ručiteli nezbyvá nic jiného, než aby dlužníkův závazek splatil. Poté může peníze vymáhat na dlužníkově.

Dluhy vzniklé za trvání manželství

Klasickou situací tohoto druhu je, že se jeden z manželů zadluží (z jakéhokoli důvodu, často i bez vědomí druhého partnera) a druhý pak musí hledat ochranu před partnerovými věřiteli a před případnou exekucí.

Přestože se jedná o dluh vzniklý jedním pouze jednoho z manželů, jsou oba manželé povinni plnit společně závazky vůči věřitelům. Jestliže tedy není splacen dluh, jenž vznikl za doby trvání manželství, je věřitel oprávněn vymáhat svoji pohledávku po manželovi/manželce (případně i po rozvedeném manželovi/manželce).

Dluh vzniklý neplacením sociálního a zdravotního pojištění

Pokud nepracuji a nejsem zaregistrovaný na úřadu práce, mám povinnost hradit si sociální a zdravotní pojištění ze svého. Neučiním-li tak, hrozí mi nemalé penále. Jestliže tato situace nastane, pokusím se ji zmínit tím, že písemně zažádám o splátkový kalendář. Současně mohu požádat o prominutí dlužného penále.

Kam až to může dojít?

Jestliže dlužník neplní své povinnosti, je možno (vždy na základě soudního rozhodnutí):

- připravit dlužníka o domov
- zabavit dlužníkův majetek
- strhnout peníze z dlužníkovy účtu
- strhávat dluh z dlužníkovy mzdy

Co by tě
mohlo
zajímat?

- strhávat dluh z vyplácených sociálních dávek či důchodu.

Je důležité se nepoddávat tlaku ze strany věřitelů, že je nezbytné platit více, než je v dané situaci doopravdy možné.

Jedním ze způsobů, jak se věřitel může domoci práv, které mu byly přiznány vůči dlužníkovi, je exekuce. Mezi nejčastější způsoby vymáhání dluhů exekutory patří zabavování majetku dlužníků a strhávání dlužných částek z bankovních účtů dlužníků.

Spočítej si náklady exekuce na internetové kalkulačce:

<http://ekcr.cz/?p=kk>.

Pamatuj!

Jednou ročně přijde vyúčtování za vodu, plyn, elektřinu, dálkové topení a mohou po mě chtít doplatky.

Vánoce a narozeniny jsou každý rok.

Mohou nastat nečekané události – nemoc, ztráta zaměstnání, něco se doma pokazí.

Žárovky praskají vždy hromadně.

Před zimou potřebuješ zimní boty a bundu, což jsou velké položky v rozpočtu.

Základní kroky při hospodaření s penězi:

- zaplatíš z bydlení
- zaplatíš splátky půjček
- nakoupíš jídlo (obědy, stravenky).

Při platbě kartou probíhá kontrola zůstatku na účtu. Pokud máš na účtu málo peněz, banka odmítne platbu provést, nebo peníze z bankomatu vydat.

Půjčit si můžeš, ale splatit musíš!

Zadluž se jen do takové výše, abys byl schopen bez problému dluh pravidelně splácet.

Buď trpělivý a další zboží na splátky si poříd až poté, kdy splatíš dluh předchozí.

Než podepíšeš smlouvu o půjčce, pečlivě si ji přečti. Nepodepisuj nic, čemu nerozumíš.

Nikdy neřeš splátku půjčky další půjčkou!

43

SOCIÁLNÍ SYSTÉM

Mám-li nízký příjem, jsem bez práce nebo se ocitnu v situaci, kdy přebírám spoluzodpovědnost za vzniklou sociální situaci (narození a péče o dítě, smrt), mohu využít „státní sociální systém“, což je systém peněžních dávek, které poskytuje stát.

Chceš vědět víc?

- <http://www.mpsv.cz/cs/2>
- <http://portal.mpsv.cz/soc/ssp/>
- <http://www.mpsv.cz/cs/5>

Kam mám jít a kde mi poradí?

Žádosti o poskytování dávek státní sociální podpory vyřizují kontaktní pracoviště úřadu práce podle místa trvalého pobytu osoby, která má na dávku nárok. Žádosti o dávky se podávají na předepsaných tiskopisech. Formuláře žádostí naleznu na <http://portal.mpsv.cz/forms>.

Pamatuji!

Žádost se podává
dle místa trvalého
pobytu.

Pravidla poskytování dávek jsou složitá. Vždy je lepší zajít na úřad a zeptat se. Úředníci mi poradí a pomohou s vyplňováním formulářů.

Navíc mohu vždy zavolat zpět do dětského domova, kde najdu pomoc u svých vychovatelů.

Na výplatu dávek nemám nárok automaticky. Musím o ni požádat (vyplnit žádost a nezbytné formuláře) a doložit potřebné skutečnosti (příjem, počet dětí apod.). Žádost je následně přezkoumána. Pokud bude dávka přiznána, dostanu rozhodnutí a poté peníze.

Dávky se vyplácí převodem na bankovní účet příjemce nebo poštou (složenkou). Vedle dávek, které jsou vypláceny pravidelně, existují i dávky jednorázové, které mohu obdržet pouze jednou v případě nutnosti okamžité pomoci.

Státní sociální podpora

Je systém dávek, které se podle pravidel vyplácení dělí do dvou skupin:

1. Dávky poskytované v závislosti na příjmu rodiny

- přídavek na dítě
- příspěvek na bydlení
- porodné

2. Dávky poskytované bez ohledu na příjem rodiny

- rodičovský příspěvek
- pohřebné

Při posuzování nároků na dávky se netestuje majetek rodiny, pouze její příjmy, a to pouze u některých dávek.

Žádosti vyřizuje úřad práce podle místa trvalého pobytu.

Přídavek na dítě je sociální dávka, kterou žádají rodiče pečující o nezaopatřené dítě. Nárok vzniká na základě příjmů za přechodí rok.

Příspěvek na bydlení je sociální dávka, která se přiznává na základě prokázaných nákladů na bydlení. O dávku mohou žádat jak nájemníci, tak vlastníci. Posuzuje se příjem za předchozí čtvrtletí.

Porodné je jednorázová sociální dávka, kterou žádá žena/rodina na první narozené dítě. Nárok se stanovuje na základě příjmu za přechodí čtvrtletí.

Rodičovský příspěvek je sociální dávka určená rodiči, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině, a to až do vyčerpání celkové částky 220 000 Kč, nejdéle do 4 let věku tohoto dítěte. Příjem se nekontroluje.

Pohřebné je jednorázová sociální dávka vyplácená osobě, která vypravila pohřeb nezaopatřeného dítěte nebo rodiče nezaopatřeného dítěte. Příjem se nekontroluje.

Pomoc v hmotné nouzi

Je určena osobám s nedostatečnými příjmy. Nedostatečný příjem je pouze jednou z podmínek hmotné nouze. Podstatné je, že osoba (společně posuzované osoby) si nemůže zvýšit příjem vlastním přičiněním.

Hmotná nouze je stav, kdy jsou příjmy jednotlivce (nebo rodiny) nižší než zákonem stanovené minimum. Základní životní minimum jednotlivce v roce 2014 je 3 410 Kč.

Typy dávek:

- příspěvek na živobytí
- doplatek na bydlení
- mimořádná okamžitá pomoc.

O dávkách pomoci v hmotné nouzi rozhodují kontaktní pracoviště úřadu práce podle místa trvalého pobytu. Dochází zde také k jejich vyplácení.

Při žádosti o sociální dávky v hmotné nouzi se provádí kontrola majetku rodiny (zda vlastní auto, byt), mimo jiné se sledují i výpisy z účtu. Kromě toho provádí úřad práce sociální šetření rodiny, kdy v místě bydliště ověřuje skutečný sociální stav osob. Úřad práce může kontrolovat i to, zda dávky neskončí v herních automatech či je příjemce jinak nezneužívá. Takového provinilce pak může potrestat odebráním dávky, popř. její náhradou ve formě stravenek.

Příspěvek na živobytí je sociální dávka, která je ti přiznána, pokud jsi v hmotné nouzi. Při jejím přiznání se vychází z příjmu za poslední čtvrtletí.

Doplatek na bydlení je sociální dávka, která je ti přiznána, pokud jsi v hmotné nouzi. Podmínkou pro její získání je přiznání nároku na příspěvek na živobytí.

Mimořádná okamžitá pomoc je poskytována osobám, které se ocitnou v situacích, které je nutno bezodkladně řešit.

Co by tě
mohlo
zajímat?

Zákon stanoví šest takových situací, jedna z nich se týká také **osob z dětského domova** po dosažení zletilosti. Dávku lze poskytnout až do výše **1 000 Kč**.

V průběhu roku může být poskytnuta opakovaně, součet však nesmí překročit 4násobek částky životního minima jednotlivce, tj. maximálně částku **13 640 Kč**.

Pamatuj!

Pokud máš nízký příjem, můžeš požádat o peněžní dávky poskytované státem.

O dávky žádáš na kontaktním pracovišti úřadu práce dle místa trvalého pobytu.

Na úřadě vyplníš formulář a doložíš potřebné dokumenty.

Dávky se vyplácejí převodem na účet nebo složenkou na poštu.

Vedle dávek, které se vyplácení pravidelně, jsou i dávky jednorázové.

49

ZDRAVOTNÍ PÉČE

Lékaře si mohu vybrat. Právo na svobodnou volbu lékaře se vztahuje jak na praktického lékaře, tak na lékaře specialistu. Podmínkou je, aby měl zvolený lékař uzavřenou smlouvu se zdravotní pojišťovnou, u které jsem pojištěný.

Lékaře mohu změnit

Pacient má právo na výběr svého praktického, zubního a ženského lékaře nebo jiného specialisty, přičemž vybraného lékaře může znovu změnit nejdříve za 3 měsíce; před uplynutím této lhůty jedině při změně pracoviště lékaře nebo pacientova trvalého pobytu.

V případě změny lékaře je dosavadní lékař povinen předat novému lékaři bezplatně všechny důležité informace. Je vhodné dát svému novému lékaři kontakt na lékaře původního, aby si tyto informace vyžádal.

Praktický lékař je lékařem „prvního kontaktu“ v případě zdravotních problémů. Pokud je to potřeba, dá mi doporučení na vyšetření ke specialistovi.

Od dětského k lékaři pro dospělé

Co by tě mohlo zajímat?

U praktického lékaře pro dospělé se mohou registrovat již od svých dokončených 14 let věku.

Nemusím však spěchat, u svého praktického lékaře pro děti a dorost mohu zůstat až do svých 19. narozenin.

Zdravotní pojištění

- Je povinné pro každého občana České republiky.
- Zdravotní pojištění slouží k úhradě zdravotní péče.
- Plně jsou hrazeny nezbytné lékařské úkony, léky a zdravotnický materiál. Za některé léky a zákroky pacient připlácí, některé hradí zcela.

Změna zdravotní pojišťovny

Pamatuj!

Nikdy nepodepisuj
změnu pojišťovny na
naléhání cizího
člověka, který zvoní
u domovních
dveří.

JE TO SNADNÉ

Přihlásit se ke zdravotní pojišťovně je snadné. Stačí, když zajdu na nejbližší pracoviště vybrané zdravotní pojišťovny, předložím občanský průkaz a vyplním přihlášku. Odhlášení od původní pojišťovny vyřídí nová pojišťovna.

Do 8 dnů musím nahlásit změnu pojišťovny svému zaměstnavateli kvůli odvodům pojistného. Změnu bych měl nahlásit i svým lékařům.

Průkaz nové zdravotní pojišťovny přijde poštou domů, ale mohu si ho také vyzvednout osobně na pobočce.

Platný bude od 1. ledna následujícího roku. Do té doby budu používat průkaz původní zdravotní pojišťovny.

ALE NE TAK ČASTO

Zdravotní pojišťovnu mohu měnit jednou za 12 měsíců, vždy k 1. lednu. Žádost však musím podat nejpozději 6 měsíců předem (např. do 30. 6. 2014 se tak lze přeregistrovat od 1. 1. 2015).

Jak si vybrat zdravotní pojišťovnu?

Základním kritériem pro výběr zdravotní pojišťovny by měla být především **dostupnost** lékařské péče pojišťovny. Působnost některých pojišťoven je pouze regionální a může se stát, že nejbližší zdravotnické zařízení nemá uzavřeny smlouvy se všemi zdravotními pojišťovnami.

Pokud tedy cestuji po celé republice (např. z důvodu mé profese – obchodní zástupce, řidič kamionu), zvolím si pojišťovnu, o které vím, že působí na území všech krajů.

Dalším kritériem ovlivňujícím volbu pojišťovny je praktická využitelnost nabízených výhod. Každá pojišťovna totiž vytváří tzv. **fond prevence**, z něhož jsou financovány zdravotní programy, v jejichž rámci mohou pojištěnci čerpat různé výhody. Pojišťovna může přispívat na nákup vitamínů, sportovní aktivity, speciální vyšetření apod.

Přehled zdravotních pojišťoven působících v roce 2014

Kód	Název	Zkratka	www
111	Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR	VZP	http://www.vzp.cz
201	Vojenská zdravotní pojišťovna ČR	VOZP	http://www.vozp.cz
205	Česká průmyslová zdravotní pojišťovna	ČPZP	http://www.cpzp.cz
207	Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví	OZP	http://www.ozp.cz
209	Zaměstnanecká pojišťovna ŠKODA	ZpŠ	http://www.zpskoda.cz
211	Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra ČR	ZPMV	http://www.zmvrp.cz
213	Revírní bratrská pokladna, zdravotní pojišťovna	RBP	http://www.rbp-zp.cz

Co když ztratím průkaz pojišťovny?

Ztrátu musím ohlásit své zdravotní pojišťovně do 8 dnů.

K vystavení nového průkazu po mě budou požadovat doklad totožnosti. Pokud jsem ztratil všechny doklady, nejdřív ze všeho si nechám vystavit náhradní občanský průkaz, kterým se mohu v pojišťovně prokázat.

Kolik to bude stát? Pojišťovny vystavují průkazy bezplatně, dokonce i při opakované ztrátě.

**Co by tě
mohlo
zajímat?**

O vydání průkazu můžeš požádat **na libovolné pobočce pojišťovny**. Nový průkaz pojišťovna vystaví přibližně do dvou týdnů. **Na počkání můžeš dostat papírový náhradní doklad s omezenou dobou platnosti** (Potvrzení dočasně nahrazující Evropský průkaz zdravotního pojištění).

Nový průkaz se obvykle posílá poštou na adresu trvalého pobytu, ale můžeš si ho také vyzvednout osobně na pobočce, kde jsi o jeho vydání požádal.

Kdo platí zdravotní pojištění?

Zdravotní pojištění si platí zaměstnanci a osoby samostatně výdělečně činné. Stát jej platí za děti, studenty, registrované nezaměstnané a důchodce.

Bezplatné preventivní prohlídky

Prevence je nedílnou součástí péče o zdraví. I když se cítím zdravý, neměl bych zapomínat na preventivní prohlídky, které mohou odhalit závažná onemocnění ve stádiu, kdy jsou léčitelná.

Druhy preventivních prohlídek:

- všeobecná preventivní prohlídka u praktického lékaře 1x za dva roky (děti do tří let u praktického lékaře pro děti a dorost častěji, od 3 let pak rovněž ve dvouletých intervalech)
- gynekologická preventivní prohlídka každoročně od 15 let
- zubní preventivní prohlídka 2x ročně.

Na preventivní prohlídky navazují tzv. screeningové programy, které mají odhalit výskyt onkologických onemocnění v raném stádiu, kdy lidé nemají žádné příznaky či potíže.

DOKLADY

Občanský průkaz

Občanský průkaz je doklad totožnosti. Musí ho mít všichni občané České republiky, kteří jsou starší 15 let a mají trvalý pobyt na území České republiky. Mohu ho použít k cestě do států EU.

Jaké typy se vydávají?

Elektronický se strojově čitelnými údaji, e-OP

- BUĎ bez kontaktního elektronického čipu
- NEBO s kontaktním elektronickým čipem. Čip je nepovinný, za příplatek. Lze na něj nahrát certifikát k elektronickému podpisu. Čip může obsahovat elektronický podpis.

Dochasný bez strojově čitelných údajů

Má platnost 1 měsíc, o tento typ občanky mohou požádat v případě ztráty, odcizení, poškození nebo zničení, nebo pokud občanku potřebuji k volbám. Žádost o vydání se podává současně se žádostí o vydání občanského průkazu se strojově čitelnými údaji. Žádám na úřadě v místě trvalého pobytu.

Poplatky

výměna z důvodu změny povinného údaje, tj. trvalého bydliště, příjmení, rodinného stavu nebo pro ukončení platnosti

bez poplatku

výměna z důvodu poškození, ztráty nebo zápisu akademického titulu

100,- Kč

vydání občanského průkazu s elektronickým čipem

500,- Kč

vydání občanského průkazu občanu mladšímu 15 let

50,- Kč

NESPĚCHÁM, ALE POTŘEBUJI NOVOU OBČANKU VYŘIZUJI ELEKTRONICKÝ OBČANSKÝ PRŮKAZ

Kdy?

- občanskému průkazu končí platnost
- mám jiné místo trvalého pobytu
- došlo ke změně jména nebo příjmení
- ukončil jsem studium a získal akademický titul
- při svatbě, rozvodu, uzavření nebo zániku partnerství, při úmrtí manžela či partnera žádám o vydání nového občanského průkazu jen pokud je v dosavadním občanském průkazu zapsán údaj o rodinném stavu nebo partnerství.

Kam se obrátit?

Zajdu na kterýkoliv obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Co předkládám?

- dosavadní občanský průkaz (nemohu-li předložit dosavadní občanský průkaz, musím prokázat totožnost a předložit potvrzení o občanském průkazu vydané při ohlášení ztráty, odcizení nebo zničení dosavadního občanského průkazu)
- doklad o změně nebo doklad potvrzující nový údaj (např. potvrzení o změně místa trvalého pobytu, diplom)
- žádost se všemi potřebnými údaji vytiskne úředník a já ji jen podepíši
- fotografie:
 - a. pořizuje úředník při podání žádosti
 - b. nebo se nechám vyfotit u fotografa, který ji elektronicky zašle prostřednictvím datové schránky.

Doporučuje se požádat 30 dnů před skončením platnosti dosavadního občanského průkazu. Pokud bude občanský průkaz při podání žádosti již neplatný, nelze jím prokazovat zapsané údaje a bude vyžadován originál rodného listu, popř. další doklady.

Jak dlouho to bude trvat?

Do 30 dnů ode dne podání žádosti.

Převzetí občanského průkazu

- Mohu si zvolit obecní úřad, u kterého občanský průkaz osobně převezmu. Pokud si úřad nevyberu, musím zajít tam, kde jsem o občanku žádal.
- Při převzetí si zvolím bezpečnostní osobní kód, který slouží k autentizaci při elektronické identifikaci držitele občanského průkazu při komunikaci s informačními systémy veřejné správy.

OBČANKU POTŘEBUJI RYCHLE, PROTO JI VYŘIZUJI V MÍSTĚ TRVALÉHO POBYTU

Žádost se podává pouze u místně příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa trvalého pobytu. Na stejném místě si občanku také vyzvednu.

Jak dlouho to bude trvat?

Do 15 dnů ode dne podání žádosti.

Co předkládám?

- vyplněnou žádost, kterou si vyzvednu na místě, nebo stáhnou z webu
- dvě fotografie

- dosavadní občanský průkaz
- občan, který nemůže předložit dosavadní občanský průkaz, je povinen prokázat totožnost a předložit potvrzení o občanském průkazu vydané při ohlášení ztráty, odcizení nebo zničení dosavadního občanského průkazu.

Co dělat po ztrátě nebo odcizení občanského průkazu?

- Ztrátu nebo krádež občanského průkazu pasu hlásím neprodleně kterémukoliv obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností nebo matričnímu úřadu, v případě krádeže občanského průkazu je možno ohlásit též policii. V cizině hlásím ztrátu nejbližšímu zastupitelskému úřadu.

Pamatuji!

Starý OP se stává neplatným, jeho číslo bude zaneseno do celonárodní databáze neplatných OP.

- Dostanu **Potvrzení o občanském průkazu**.
- Do 15 pracovních dnů od ohlášení ztráty nebo odcizení občanského průkazu musím požádat o vydání nového občanského průkazu.

Potvrzení o občanském průkazu se vystavuje na 2 měsíce při ztrátě, odcizení, poškození nebo zničení OP, zadržení neplatného OP a nevydání OP z důvodu nepředložení některého dokladu potřebného pro jeho vydání. Během doby platnosti musím požádat o vydání občanského průkazu.

Na potvrzení o občanském průkazu nelze:

- provádět žádné finanční transakce
- převádět nemovitosti
- vyzvednout na poště doporučený dopis ani finanční hotovost
- převzít důchod
- uzavřít sňatek
- žádat sociální dávky nebo podporu v nezaměstnanosti
- provést změnu trvalého pobytu.

Cestovní doklad

Cestovní doklad je veřejná listina opravňující občana k opuštění území České republiky přes hraniční přechod.

Jaké jsou druhy pasů?

E-pas, BLESK pas

E-pas (biometrický pas) má strojově čitelné údaje, nosič dat s biometrickými údaji a otisky prstů.

Vyřizuje ho obecní úřad s rozšířenou působností podle místa trvalého pobytu.

Doba platnosti:	10 let, u dětí do 15 let je doba platnosti 5 let
Poplatek:	600,- Kč, děti do 15 let 100,- Kč
Lhůta vyřízení:	30 dnů

Předkládám:

- platný občanský průkaz
- neplatný cestovní pas (pokud byl vydán)

- nevyplňuji žádost, ale předložím potřebné doklady
- musím přijít osobně, protože se fotografie pořizuje na místě
- pořídí se biometrické údaje (fotografie a otisky prstů osob starších 12 let)
- úředník žádost vyplní, já ji podepíšu, poté se podpis digitalizuje a přenesou se do pasu.

BLESK pas bez strojově čitelných údajů a bez biometrických údajů.

Pokud chci pas rychle, nebo potřebuji druhý pas (např. kvůli vízu).

Vyřizuje **kterýkoli obecní úřad** s rozšířenou působností.

Doba platnosti: 6 měsíců

Poplatek: 1 500,- Kč, děti do 15 let 1 000,- Kč

Lhůta vyřízení: do 15 dnů

Předkládám:

- platný občanský průkaz
- 2 fotografie žadatele
- neplatný cestovní pas (pokud byl vydán)
- vyplněnou žádost.

K cestám do států Evropské unie lze použít tyto cestovní doklady:

- **všechny typy cestovních pasů**
- **všechny typy občanských průkazů.**

Dítě může cestovat do zahraničí pouze s vlastním cestovním dokladem.

Nedoporučujeme používat **občanské průkazy s odstřiženým rohem**, protože odstřížení rohu by mohlo být považováno za vyznačení neplatnosti občanského průkazu, popř. za jeho poškození.

Řidičský průkaz

Kam se obrátit?

Vyřizuje obecní úřad obcí s rozšířenou působností podle místa trvalého pobytu.

Jaké jsou formuláře a kde jsou k dispozici?

Formulář Žádost o vydání řidičského průkazu je k dispozici na úřadu.

Poplatky a lhůty:

- 50,- Kč** při vyhotovení řidičského průkazu do 20 kalendářních dnů
- 500,- Kč** expresní lhůta do 5 pracovních dnů (expresní vydání řidičského průkazu je možné jen u jeho výměny při ztrátě, zničení nebo při změně údajů; při prvním vydání průkazu „po autoškole“ nelze expresní vydání provést)
- 50,- Kč** u vyhotovení mezinárodního řidičského průkazu (na počkání)

Vydání řidičského průkazu (udělení nebo rozšíření řidičského oprávnění)

Písemnou žádost podávám osobně nebo v zastoupení na základě plné moci. Hotový průkaz vyzvedávám také osobně nebo v zastoupení na základě plné moci.

Jaké doklady je nutné mít s sebou:

- doklad o odborné způsobilosti (tj. doklad o úspěšném složení zkoušky v autošcole)
- doklad totožnosti
- čestné prohlášení žadatele (dostanu na úřadě)
- posudek o zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel
- jednu průkazovou fotografii o rozměrech 3,5 x 4,5 cm
- původní řidičský průkaz při rozšíření řidičského oprávnění.

Změna údajů v řidičském průkazu

Změnu údajů v řidičském průkazu musím oznámit příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností nejpozději do 5 pracovních dnů ode dne, kdy ke změně došlo.

Ztráta, odcizení, poškození nebo zničení řidičského průkazu

Co nejdříve nahlásit obecnímu úřadu obcí s rozšířenou působností podle místa trvalého pobytu. Ztrátu a zejména odcizení průkazu doporučujeme ohlásit také Policii České republiky.

V případě odcizení průkazu předložím na úřadě také „Oznámení o odcizení“, které mi bylo vydáno na Policii České republiky při ohlášení krádeže. Ohlášení na policii není nutné, ale doporučuje se.

Na úřadě mi vydají „Potvrzení o oznámení ztráty, odcizení, poškození nebo zničení řidičského průkazu“, které je bez poplatku, platí 30 dnů ode dne jeho vydání. Po tuto dobu nahrazuje řidičský průkaz, ale můžu řídit jen v České republice.

Současně je nutné vyplnit „Žádost o vydání řidičského průkazu“.

Předkládám:

- platný doklad totožnosti (občanský průkaz, nebo cestovní pas společně s potvrzením o občanském průkazu)
- 1 fotografii o rozměrech 3,5 x 4,5 cm
- řidičský průkaz, pokud jde o poškození nebo zničení řidičského průkazu.

Matriční doklady

Rodný list je matriční doklad, potvrzující narození člověka a přinášející základní údaje. Obsahuje zpravidla jméno a příjmení dítěte, datum a místo narození, rodné číslo a údaje o rodičích.

Až do doby vydání občanského průkazu slouží dotyčnému jako jeho hlavní osobní doklad. Je podkladem pro vydání oddacího listu.

Oddací list je matriční doklad, který potvrzuje uzavření manželství. Oddací list vydává matriční úřad v místě, kde došlo k oddání novomanželů. Při ztrátě může vydat stejnopis pouze matriční úřad, ale už za poplatek a pouze při předložení průkazu totožnosti.

Úmrtní list je matriční doklad a veřejná listina, potvrzující úmrtí člověka a přinášející základní údaje o něm. Je vydáván na žádost příslušným matričním úřadem podle podkladů z knihy úmrtí.

Úmrtí se zapisuje do knihy úmrtí toho matričního úřadu, v jehož územním obvodu k úmrtí došlo, případně v jehož obvodu byla zemřelá osoba nalezena či v jehož obvodu byla vyložena z dopravního prostředku, v němž zemřela.

Vydávání matričních dokladů

Matriční doklady (rodné, oddací nebo úmrtní listy) vydává matriční úřad, do jehož správního obvodu spadá obec, ve které se osoba, o jejíž matriční doklad jde, narodila, uzavřela manželství nebo zemřela.

Jak získám matriční doklad?

Matriční úřad zašle prvopis matričního dokladu oprávněné osobě do

vlastních rukou, nebo jej vydá po předložení platného průkazu totožnosti. Při ztrátě rodného, oddacího nebo úmrtního list může matriční úřad vydat jeho druhopis.

Matriční úřad vydá matriční doklad

- osobě, které se zápis týká, nebo členům její rodiny, sourozencům a zplnomocněným zástupcům
- osobě, která prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění práv před orgány veřejné moci (např. pro dědické řízení nebo pro doložení údajů u soudu).

Jak a kam se obrátit

Žadatel se obrátí osobně nebo písemně na matriční úřad, do jehož správního obvodu spadá obec, ve které se fyzická osoba, o jejíž matriční doklad jde, narodila, uzavřela manželství nebo zemřela.

Jde-li o narození, uzavření manželství nebo úmrtí státního občana České republiky v cizině, pak na zvláštní matriku Úřadu městské části Brno-střed.

Jaké doklady musím předložit?

- doklad, kterým prokáží svoji totožnost, popř.
- veřejnou listinu (např. rodný list, rodný a křestní list, případně oddací list) nebo listinu, ze které bude možné vyvodit, že zápis narození, uzavření manželství nebo úmrtí se týká členů mé rodiny, sourozenců
- ověřenou plnou moc, vyřizuje-li žádost zplnomocněný zástupce.

Lhůta pro vyřízení je 30 dnů.

Czech POINT – kontaktní Místo veřejné správy

Český podací ověřovací informační národní terminál neboli Czech POINT je univerzální podatelna pro komunikaci se státem.

Mohu zde získat a ověřit data z informačních systémů, úředně ověřit dokumenty, listiny a podpisy, převést písemné dokumenty do elektronické podoby a naopak, předložit podání živnostenskému úřadu.

Czech POINTy jsou dostupné:

- na obecních a městských úřadech
- na pobočkách České pošty
- na pobočkách Hospodářské komory ČR
- na českých zastupitelstvích v zahraničí
- u vybraných notářů
- nebo prostřednictvím e-shopu na www.czechpoint.cz.

Czech POINT nabízí

- výpis z katastru nemovitostí
- výpis z obchodního rejstříku
- výpis ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů
- výpis z živnostenského rejstříku

CZECHPOINT

- výpis z rejstříku trestů právnických osob
- výpis z Insolvenčního rejstříku
- výpis bodového hodnocení osoby
- modul autovraky Informačního systému odpadového hospodářství MŽP
- podání živnostenskému úřadu
- autorizovanou konverzi dokumentů
- zřízení datové schránky
- podání žádosti o zneplatnění přístupových údajů do datové schránky a vydání nových.

Výpis z Rejstříku trestů

**Co by tě
mohlo
zajímat?**

K žádosti o práci vyžaduje většina zaměstnavatelů přiložit výpis z rejstříku trestů. Je to úřední dokument, na kterém mám vyznačeny všechny nezahlazené záznamy v rejstříku trestů (všechny mé tresty udělené soudem).

Výpis lze vydat pouze osobě, které se výpis týká.

Předkládám doklad totožnosti, žádost vyplní úředník a já ji podepíšu.

Poplatek: 100,- Kč

Datové schránky

Elektronický dokument se rovná papírovému

Datové schránky jsou elektronickým úložištěm, na které se doručují písemnosti od veřejných orgánů (úřady, soudy, policie) a z kterého jim dokumenty posílám.

Tento způsob komunikace nahrazuje klasické doručování v papírové podobě.

Datovou schránku si mohu dobrovolně zřídit. Pokud ji mám, MUSÍ mi veřejné instituce zasílat poštu výhradně elektronicky. Já MOHU nadále využívat oba typy zasílání pošty, tedy elektronickou i papírovou.

Zřízení datové schránky

Bezplatně do 3 pracovních dnů ode dne podání žádosti.

Způsob podání žádosti

- **na kontaktním místě Czech POINT**
- **poštou** – vyplněnou žádost s úředně ověřeným podpisem pošlu na adresu ministerstva vnitra
- **elektronickou poštou** – elektronicky vyplněnou žádost podepsanou zaručeným elektronickým podpisem; odešlu na adresu posta@mvcv.cz

Elektronický podpis

Elektronický podpis (někdy také digitální podpis) je certifikát, který plně nahrazuje vlastnoruční podpis při elektronické komunikaci.

Kde si mohu vyřdit elektronický podpis?

Výhody a nevýhody schránek

Výhodou zřízení datové schránky je přístup k obsahu datové schránky z jakéhokoli místa, kde je dostupný internet, a tedy i velká úspora času. Nemusím pro dopisy chodit na poštu, ale jsou mi zasílány elektronicky.

Datovou schránku musím pravidelně vybírat. Po 10 dnech od odeslání je zásilka považována za doručenu, i když si ji nepřetnu.

Pozor! Po 90 dnech se dokumenty ze schránky vymažou. Převod dokumentů do papírové podoby dělá Czech Point. Za jednu stranu zaplatím 30 Kč.

Cena za autorizovanou konverzi dokumentů

- a) z listinné do elektronické podoby za každou i započatou stránku 30,- Kč
- b) z elektronické do listinné podoby za každou i započatou stránku 30,- Kč

Adresa pro přihlášení

<http://mojedatovaschranka.cz>

Zajdu osobně na poštu, předložím občanský průkaz a vyplním žádost. Zaplatím 396 Kč, podpis platí 1 rok.

Pak už mohu s úřady komunikovat e-mailem nebo prostřednictvím elektronických podatelů.

Pamatuj!

Občanský průkaz

Elektronickou občanku vyřídíš na kterémkoli obecním úřadě s rozšířenou působností:

- nezapomeň o výměnu požádat nejpozději 30 dnů před koncem platnosti
- můžeš si vybrat úřad, kde si novou občanku vyzvedneš.

ALE potřebuješ-li novou občanku rychle, vyřizuješ ji v místě trvalého pobytu.

Krádež NEPRODLENĚ nahlas na obecním úřadě nebo policii.

Jsou 2 druhy cestovních pasů:

- E-pas vyřídíš na obecním úřadě v místě trvalého pobytu
- BLESK pas vyřizuje kterýkoli úřad s rozšířenou působností

Řidičský průkaz si vyřídíš na obecním úřadě v místě trvalého pobytu.

Rodný list ti vystaví na matričním úřadě, do kterého spadá obec, kde ses narodil.

Czech Point najdeš na obecních úřadech nebo pobočkách České pošty, nabízí mimo jiné:

- výpis z katastru nemovitostí
- výpis z rejstříku trestů
- zřizování datové schránky, autorizovanou konverzi dokumentů.

PRÁVNÍ MINIMUM

Na složitější právní otázky týkající se smluv s velkou finanční hodnotou nebo na procesní právo potřebuje člověk pomoc právníka. V běžných situacích si však dokáže poradit sám.

Smlouvy

Jak číst návrhy smluv

V každé smlouvě mě zajímají především čtyři základní věci. Nejdříve do detailu zjistím, **komu** a **za co** platím. Když to pochopím a souhlasím, ohlídám si ještě **sankce** za nedodržení smlouvy pro obě smluvní strany a způsob jejího **skončení**.

Pamatuj!

Smlouvu vždy pečlivě přečti.
Nepodepisuj nic, čemu nerozumíš.

Jaké smlouvy budu uzavírat?

Pokud se chci po odchodu z domova postavit na vlastní nohy, budu s největší pravděpodobností řešit uzavírání následujících smluvních vztahů:

- nájemní smlouvu s pronajímatelem bytu
- smlouvu o zřízení bankovního účtu s bankou
- pracovní smlouvu, dohodu o provedení práce, dohodu o pracovní činnosti se zaměstnavatelem
- kupní smlouvu s dodavatelem
- pojistnou smlouvu s pojišťovnou

Vždy důkladně přečtu celý dokument, který podepisuji. Přečtu ho skutečně celý, včetně příloh a poznámek malým písmem. Podepisuji jen to, čemu skutečně rozumím.

Pokud něčemu nerozumím, požádám, abych si mohl dokument před podpisem prostudovat, nebo se s někým poradit. Není ostuda přiznat, že něco nechápu, naopak je hloupé podepsat jen proto, abych nevypadal, že něčemu nerozumím.

Uzavření smlouvy na dálku (přes telefon nebo internet)

Jeden jediný telefonát stačí k tomu, aby se člověk dostal v dnešní době do pořádného maléru. Přes telefon je totiž možné uzavřít smlouvu. Nejčastěji s touto nabídkou přicházejí mobilní operátoři. Nejohroženější skupinou obyvatel z hlediska možného podlehnutí „lákové“ nabídce po telefonu jsou hodně mladí lidé a senioři, kteří si po ukončení telefonátu ani neuvědomí, že uzavřeli smlouvu.

Pokud si nejsem jistý, zda je pro mě nabídka po telefonu opravdu výhodná, raději ji odmítnu a vyjednáám si změnu smlouvy osobně na pobočce, kde mám čas si podmínky nové smlouvy důkladně přečíst.

Spotřebitel, přestože uzavřel smlouvu po telefonu, od ní může odstoupit bez sankce a bez udání důvodu do 14 dnů od přijetí plnění.

Bezplatné poradenství

Mohou nastat situace, kdy potřebuji právní radu, ale nemám peníze na zaplacení služeb právníka. Mohu využít služeb bezplatného poradenství, které nabízí řada občanských porad. Informace i vzory smluv jsou také na internetu. Musím ale vždy dávat pozor, zda se jedná o rady odborníka – právníka a zda jde o rady aktuální, řídící se platným zněním zákona.

Slezská diakonie

Služby poradny jsou poskytovány osobám starším 16 let a jsou určeny

těm, kteří se dostali do obtížné situace a mají dotaz k jejímu řešení. Poradna poskytuje bezplatné a anonymní poradenství v těchto oblastech:

- sociální dávky a služby
- pracovněprávní vztahy
- bydlení
- rodina a mezilidské vztahy
- majetkoprávní vztahy
- trestní právo
- ochrana spotřebitele.

Česká advokátní komora

**Co by tě
mohlo
zajímat?**

Region severní Morava

Žadatel zašle žádost v písemné podobě na adresu:

JUDr. Aleš Vídenský, AK Sokolská tř. 22
702 00 Ostrava, nebo elektronicky
advokatkcnc@akostrava.cz.

Jedná se o krátké informativní porady
v délce 15 minut.

Komora zajišťuje bezplatné právní porady pro fyzické i právnické osoby, jejichž účelem je poskytnutí základních informací ohledně jednotlivých

případů tak, aby daná osoba získala přehled o svých právech, povinnostech a možnostech dalšího postupu.

Bezplatná právní poradna na internetu

<http://www.bezplatnapravniporadna.cz/online-zdarma/>

<http://www.pravni-rady.eu/bezplatna-pravni-poradna-online>

www.pravnilinka.cz/

www.odpovedi.eu/

Proč se zabývat ochranou osobních údajů?

Osobní údaje

Jedná se o informace, které vypovídají o mém soukromí a mohou prozradit více, než si přeji, aby bylo známo. Informují o mé osobě, zálibách, zvyklostech, názorech, majetkových poměrech. Vypovídají také o tom, jaké mám vztahy k jiným lidem, o mém zdravotním stavu a stylu života. Jejich propojováním je možné vytvořit si obraz o tom, kdo jsem a jak žiji.

Osobním údajem je tedy jakýkoliv údaj, který se týká mé osoby

Identifikační údaje jsou údaje, které mě jednoznačně odlišují od jiných lidí:

- jméno a příjmení
- rodné číslo
- adresa bydliště
- datum narození a rodné číslo
- číslo mobilního telefonu.

Rodné číslo

Rodné číslo je důležitým osobním údajem. Pod rodným číslem jsem evidován v řadě databází (např. v centrální evidenci obyvatel, na matrikách, u zdravotních pojišťoven a finančních úřadů, a u řady dalších institucí).

02 Rodné číslo

1	2	3	4	5	6	/	1	2	3	4
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Ukazuje se, že **číslo mobilního telefonu** je důležitější a citlivější údaj než samotné rodné číslo, protože pomocí čísla mobilního telefonu lze najít kteroukoli osobu.

Neumíme chránit své osobní údaje. Toho využívají obchodníci, kteří výměnou za klientské výhody žádají vyplnění citlivých údajů. Ze zákazníka se tak doslova stává zboží, s dobrovolně odevzdanými daty lze totiž obchodovat. Jedná se o jeden z neúspěšnějších artiklů současnosti.

Pamatuj!

Jednou ztracené
soudkromí je
obtížné získat
zpět!

Neuvážené zveřejnění dat na internetu nelze vzít zpátky. Pozor na to, jaké informace o sobě a svých přátelích zveřejňuješ třeba na facebooku.

Jak chránit své osobní údaje

1. Každý, **kdo požaduje mé osobní údaje**, musí mít k jejich využití můj souhlas, nebo ho ke shromažďování osobních údajů musí opravňovat zákon.

Banky často chtějí, abychom souhlasili s poskytnutím svých osobních údajů dalším institucím z jejich finanční skupiny. Mohu odmítnout.

2. **Vždy pozorně přečtu dokument, který podepisuji.** Osobní údaje se mohou využívat jen na základě podmínek uvedených v dokumentu a tyto podmínky musím podepsat. Ve smlouvách mohu svůj souhlas s využíváním osobních údajů vyškrtnout.

Ochrana osobních údajů

- Provozovatel má právo zpracovávat osobní údaje registrovaných uživatelů a soukromí.
- Ochrana osobních údajů probíhá v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů v platném znění.
- Uživatelé poskytují své zpracování osobních údajů jen účelům uvedeným v dokumentech souvisejících s poskytnutím souhlasu s poskytnutím osobních údajů.
- Uživatelé poskytují své zpracování osobních údajů jen účelům uvedeným v dokumentech souvisejících s poskytnutím souhlasu s poskytnutím osobních údajů.
- Uživatelé poskytují své zpracování osobních údajů jen účelům uvedeným v dokumentech souvisejících s poskytnutím souhlasu s poskytnutím osobních údajů.
- Uživatelé poskytují své zpracování osobních údajů jen účelům uvedeným v dokumentech souvisejících s poskytnutím souhlasu s poskytnutím osobních údajů.

3. **Souhlas s poskytnutím osobních údajů musí být vědomý, svobodný a informovaný.** Nepodléhám žádnému nátlaku, ptám se na vše, co mi v podepisovaném dokumentu není jasné.

4. **Mám právo vědět, jaké osobní údaje o mně subjekt shromažďuje.** Pokud zjistím, že jsou uchovávány údaje nepravdivé nebo neúplné, mám právo požadovat jejich blokování, opravu, doplnění či výmaz.

[Doporučit Newsletter svým přátelům](#) | [Odhlásit zaslání Newsletteru na Váš e-mail](#)

5. Bez mého souhlasu je zakázáno pořizovat **kopie mých osobních dokladů** (občanský průkaz, cestovní doklad). Doklady předkládám jen k nahlédnutí a ověření, nebo zaznamenání potřebných údajů (pokud k tomu existuje zákonný důvod).

6. Pro **evidenci vstupu do budov** nesmí nikdo požadovat mé rodné číslo, plně stačí jméno a příjmení, popř. číslo občanského průkazu (při pracovním jednání služební průkaz).

7. Jsem opatrný při **zasílání svých osobních údajů elektronickou cestou**.

8. Občanský průkaz nenechávám jako zástavu.

Doručování písemností

1. Papírová zásilka Doručování do schránky

Úřad posílá poštou dopis do vlastních rukou (dopis s doručenkou):

- pokud mě pošťák nezastihne, vhodí do schránky oznámení a dopis se na 10 dní uloží na poště, poté ho vhodí do schránky
- za **den doručení** se považuje 10. den po uložení (den uložení se nepočítá)
- v případě, že se na úřad vrátí dopis, který nemohl být doručen, protože **adresát je na uvedené adrese neznámý**, nebo se odstěhoval, doručí se dopis fyzickým a elektronickým vyvěšením **veřejné vyhlášky**.

2. Elektronický dokument Doručování do datové schránky

Pokud mám datovou schránku:

- jsou mi úřední dokumenty posílány datovou schránkou (neplatí, pokud se doručuje veřejnou vyhláškou nebo přímo na pracovišti)
- za doručení se považuje okamžik, kdy se do datové schránky přihlásím, nejpozději však 10. den po odeslání dokumentu do datové schránky
- doručení dokumentu datovou schránkou má stejné právní účinky jako doručení do vlastních rukou
- zprávy, které přijdou do datové schránky, podléhají stejným pravidlům jako poštovní zásilky, zpráva je považována za doručenou okamžikem přihlášení do systému, anebo 10 dní po jejím doručení, i když se do datové schránky v této době nepřihlásím.

3. Veřejná vyhláška Doručování vyvěšením

V případě, že se vrátí zásilka, která nebyla uložena, protože **adresát je na uvedené adrese neznámý** nebo se odstěhoval, písemnost se musí doručit fyzickým a elektronickým vyvěšením veřejné vyhlášky:

- písemnost se vyvěsí na úřední desce a na elektronické úřední desce
- patnáctým dnem po vyvěšení se písemnost považuje za doručenou (pozn. den vyvěšení se počítá jako den 0).

Pamatuj!

Smlouvy

Než podepíšeš, pečlivě si smlouvu přečti a buď si jistý, že všemu rozumíš.

Nepodepisuj nic, čemu nerozumíš.

U každé smlouvy si ověř:

- komu a za co platíš
- jaké jsou sankce za nedodržení smlouvy
- jak se dá smlouva ukončit.

Smlouvu můžeš uzavřít i na dálku před telefon nebo internet.

Ochrana osobních dat

Neuvážené zveřejnění dat na internetu nelze vzít zpátky. Pozor na to, jaké informace o sobě a svých přátelích zveřejňuješ třeba na facebooku.

Doručování

Pokud tě pošťák nezastihne, hodí do schránky oznámení a dopis na 10 dní uloží na poště, poté ho vhodí do schránky. Za den doručení se považuje 10. den po uložení.

V případě, že je adresát neznámý, písemnost se vyvěsí na úřední desce. Patnáctým dnem po vyvěšení se považuje za doručenu.

Poznámky

UŽITEČNÉ ODKAZY

Registr poskytovatelů sociálních služeb

<http://iregistr.mpsv.cz/sluzba/rozsirenyhledavanisluzby>

Bílý kruh bezpečí

www.bkb.cz

NONSTOP linka: 257 317 110 – Pomoc obětem kriminality

NONSTOP linka: 251 511 313 – Pomoc obětem domácího násilí

Bílý kruh bezpečí poskytuje odbornou, bezplatnou a diskrétní pomoc obětem a svědkům trestných činů, včetně morální a emocionální podpory.

Bílý kruh bezpečí – intervenční centrum Ostrava

ul. 28. října 124, Ostrava (DK města Ostravy)

tel: 597 489 204, 731 306 411

- pomoc osobám ohroženým domácím násilím (pro okresy Ostrava, Opava, Nový Jičín)
- osobní návštěvu v IC je vhodné předem telefonicky objednat

tel.: 597 489 207, fax: 597 489 204, e-mail: ic.ostrava@bkb.cz

Pomoc osobám ohroženým domácím násilím

www.donalinka.cz, www.domacinasili.cz

DONA linka: 251 511 313 NONSTOP

„Domácí násilí je nejrozšířenější formou násilí vůbec, přičemž je současně formou nejméně kontrolovanou a co do své frekvence a závažnosti nejvíce podceňovanou.“

Schneider, H. J. (německý kriminolog)

Centrum sociálních služeb Ostrava

<http://www.css-ostrava.cz>, e-mail: css@css-ostrava.cz

Cílem centra je poskytovat pomoc občanům při zvládání obtížných životních situací nabídkou sociálních a psychologických služeb v těchto zařízeních:

Rodinná poradna

Jahnová 12, 709 00 Ostrava – Mariánské Hory

tel.: 599 455 120, mobil: 605 292 252

e-mail: poradnaostrava@css-ostrava.cz

Domov pro matky s dětmi

Budečská 3, Mor. Ostrava, tel.: 599 455101, e-mail: dmd@css-ostrava.cz

Dům na půl cesty

Bozděchova 1792/10, 702 00 Moravská Ostrava a Přívoz
tel.: 599 455 182, e-mail: dpc@css-ostrava.cz

Azylový dům pro muže Palackého

Palackého 61, Ostrava–Přívoz, 701 00
tel.: 599 455 161, e-mail: kkolarova@css-ostrava.cz

Charita Česká republika

www.charita.cz

Nezisková humanitární organizace pomáhá zejména matkám s dětmi v tísní, lidem bez přístřeší, sociálně slabým rodinám, drogově závislým, starým lidem a osobám vracejícím se z výkonu trestu. Umožňuje také přechodné přenocování v azylových domech, noclehárnách a vede projekty na začlenění do společnosti a využití volného času. Pobočky má v Brně, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Litoměřicích, Moravské Ostravě, Olomouci, Plzni a Praze.

Charita Ostrava

www.ostrava.caritas.cz
Kořenského 17, Ostrava-Vítkovice
tel: 596 621 094, 731 625 789, e-mail: ostrava@caritas.cz

Diecézní charita ostravsko – opavská

www.dchoo.caritas.cz
Kratochvílova 3, Ostrava, 702 00
tel.: 599 525 941, 731 625 876, e-mail: ludmila@caritas.cz

Diakonie Českobratrské církve evangelické

www.diakoniecce.cz

Diakonie poskytuje sociální, zdravotní, vzdělávací a pastorační služby seniorům, lidem s postižením, lidem v obtížné životní situaci a umírajícím.

Diakonie ČCE - středisko v Ostravě

www.ostrava.diakonie.cz
Syllabova 19, 703 00 Ostrava-Vítkovice
tel: 596 123 091, mobil: 603 153 408, e-mail: ostrava@diakonie.cz

Posláním ostravského střediska Diakonie ČCE je poskytovat sociální a pastorační péči i podporu seniorům, osobám se zdravotním postižením, osobám v krizových situacích (osobám bez přístřeší, dětem a matkám s dětmi v krizi). Zaměřuje se na mimoústavní sociální péči, která umožňuje uživatelům zůstat v přirozeném prostředí a předchází jejich sociální izolaci, a to s důrazem na citlivý humánní přístup k člověku a zachování jeho důstojného života.

Linky důvěry po celé ČR

veřejná psychologická služba první pomoci telefonem
www.modralinka.cz

Linka bezpečí pro děti

www.linkabezpeci.cz, tel.: 116 111 (zdarma)

Linka důvěry Ostrava

tel: 596 618 908, 737 267 939 běžný telefonní poplatek

e-mail: linka.duvery@mnof.cz

Občan na úřadě – rady a služby

www.mvcr.cz/clanek/obcan-na-urade-82997.aspx

Renarkon – prevence a léčba drogových závislostí

www.renarkon.cz

Renarkon poskytuje na území Moravskoslezského kraje sociální služby určené lidem, kteří se ocitli v obtížné životní situaci v souvislosti s užíváním nealkoholových drog, nebo jsou touto situací ohroženi.

Centrum primární prevence v Ostravě

Mariánskohorská 31/1328, 702 00 Ostrava-Moravská Ostrava

tel: 596 638 807, 602 650 042, e-mail: cqp@renarkon.cz

Kontaktní centrum Ostrava

Halasova 16, 703 00 Ostrava-Vítkovice

Tel: 595 627 005, 602 670 789

e-mail: kcova@renarkon.cz

Terénní program Ostrava

Halasova 16/661, 702 00 Ostrava-Vítkovice

e-mail: tpo@renarkon.cz

Kontaktní a poradenské centrum ve Frýdku-Místku

K-centrum Frýdek-Místek, Pionýrů 1757, 738 01 Frýdek-Místek

Tel: 558 628 444, 606 694 244

e-mail: kcfm@renarkon.cz

Facebook: Street a Káčko FM, Renarkon

Terénní program Frýdecko-Místecko

Pionýrů 1757, 738 01 Frýdek-Místek

mobil terénních pracovníků: 723 141 029

e-mail: kcfm@renarkon.cz

Facebook: Street a Káčko FM, Renarkon

Terapeutická komunita v Čeladné-Podolánkách

739 12 Čeladná-Podolánky 383

tel: 558 684 334

mobil: 775 272 543

e-mail: tk@renarkon.cz

Drogová poradna

Mariánskohorská 29/1328, 702 00 Ostrava-Moravská Ostrava

tel: 596 638 806, 724 154 239

e-mail: poradna@renarkon.cz

Dolěčovací centrum

tel: 596 638 804, 724 148 882

e-mail: dc@renarkon.cz

Ubytování v DPC-DC Renarkon, o.p.s., je klientům poskytováno 24 hodin denně.

MENS SANA o.s. – Centrum psychosociální pomoci

www.menssana.cz

Ukrajinská 1533/13, Ostrava-Poruba

tel: 596 918 104 – pevná linka

e-mail: menssana@menssana.cz

MENS SANA o.s. je nezisková organizace zabývající se pomocí lidem s duševním onemocněním a také lidem, kteří se ocitli v krizi. Poskytuje podporu lidem, kteří se ocitli v těžké životní situaci. Sociální služby:

- sociální rehabilitace § 70 dle zákona č. 108/2006 Sb.
- podpora samostatného bydlení – terénní služba dle § 43 zákona č. 108/2006 Sb.

Občanské sdružení SPOLEČNĚ – JEKHE TANE, o. s.

www.jekhetane.cz

Palackého 49, 702 00 Ostrava 2

Tel: 596 136 609 (vedení organizace), e-mail: jekhetane@jekhetane.cz

Občanské sdružení SPOLEČNĚ – JEKHE TANE, o. s. usiluje o rovné šance pro romskou menšinu v majoritní společnosti v rámci Moravskoslezského a Olomouckého kraje, a to prostřednictvím poskytování sociálních služeb a jiných doprovodných aktivit.

Organizace poskytuje 4 sociální služby a kulturní, vzdělávací a jiné doprovodné aktivity. Služby jsou zaměřeny na uživatele sociálně vyloučené zejména z důvodů etnických, rasových a finančních.

Úřad práce

Na úřad práce se uchazeč registruje podle místa trvalého bydliště.

Kontakty na úřady práce v ČR:

<http://portal.mpsv.cz/sz/local> www.uradprace.cz

Zaměstnání, brigády

www.jobs.cz

www.prace.cz

www.jobpilot.cz

www.hledampraci.cz/poradna-zamestnani

Pohovor u zaměstnavatele:

www.hledampraci.cz/poradna-zamestnani/pohovor-vyber-zamestnavatel.php

<http://student.finance.cz/prace/pohovor>

POUŽITÉ ELEKTRONICKÉ ZDROJE

Kapitola Bydlení

Azylové domy: <http://www.azylovedomy.cz/?stranka=databaze&kraj=moravskoslezsky>

Jak na bydlení: <http://jaknabydleni.cz/>

Varianty bydlení: <http://www.mujibyt.org/clanek.php?menu=13&menu1=20>

Informační portál a databáze služeb sociální prevence: <https://sluzbyprevence.mpsv.cz/index.php?ses=>

Webový portál sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava: <http://socialnisluzby.ostrava.cz/>

Nový občanský zákoník, nájem a pacht: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/smluvni-pravo/konkretni-zmeny-ve-zvlastni-casti/najem-a-pacht/>

Trvalé bydliště neznamená trvalé bydlení: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/314999-trvale-bydliste-neznamena-trvale-bydleni/>

Poplatek za komunální odpad: <http://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-financi-a-rozpoctu/oddeleni-dani-a-cen/zivotni-situace/poplatek-za-komunalni-odpad>

Kapitola Práce

Kontakty na úřady práce v ČR:

<http://portal.mpsv.cz/sz/local> www.uradprace.cz

Volná místa nabízená přes úřad práce:

<http://www.e-urad-prace.cz/>

Hledání práce:

<http://portal.mpsv.cz/sz>

Personální agentury v Moravskoslezském kraji:

<http://www.personalniagentury.cz/moravskoslezsky-kraj/>

Zaměstnání, brigády:

<http://www.jobs.cz/>

<http://www.prace.cz/>

<http://www.jobpilot.cz/>

<http://www.hledampraci.cz/poradna-zamestnani/>

<http://www.zamestnani.cz/>

<http://www.profesia.cz/>

<http://www.easy-prace.cz/>

Co dělat při ztrátě zaměstnání: <http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/navod>

Pohovor u zaměstnavatele: <http://www.hledampraci.cz/poradna-zamestnani/pohovor-vyber-zamestnavatel.php> <http://student.finance.cz/prace/pohovor/>

Proč hledat práci na internetu: http://finance.idnes.cz/proc-hledat-praci-na-internetu-det-/podnikani.aspx?c=A040629_170056_zamestnani_mie

Základní pracovněprávní vztahy: <http://www.mpsv.cz/ppropo.php?ID=IPB011>

Kapitola Peníze

www.penize.cz

www.finance.cz

www.mesec.cz

Publikace Finanční gramotnost, vydaná v rámci projektu
Gramotnost.cz společností AISIS, o.s., k 1. 2. 2013

<http://www.gramotnost.cz/home>

Rodinný rozpočet:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Rodinn%C3%BD_rozpo%C4%8Det

Jak chránit platební kartu:

<http://www.readersdigest.cz/magazin/spolecnost/8-zpusobu-jak-chranit-platebni-kartu>

Jak vybrat banku:

<http://www.finparada.cz/1082-Jak-si-vybrat-banku.aspx>

Kapitola Sociální systém

Státní sociální podpora: <http://www.mpsv.cz/cs/2>

Portál MPSV, státní sociální podpora: <http://portal.mpsv.cz/soc/ssp/>

Pomoc v hmotné nouzi: <http://www.mpsv.cz/cs/5>

Formuláře: <http://portal.mpsv.cz/forms>

Kapitola Zdravotní pojištění

Zdravotní pojištění:

<https://portal.gov.cz/portal/obcan/situace/224/228/4805.html>

Kapitola Doklady

CZECH POINT: www.czechpoint.cz

CZECH POINT na Magistrátu města Ostravy: <http://www.ostrava.cz/cs/urad/czech-point/czech-point-na-magistratu-mesta-ostravy>

Datové schránky: www.egovernment.cz/schranky <http://www.datoveschranky.info/obcan/>

Občan na úřadě – rady a služby: <http://www.mvcr.cz/clanek/obcan-na-urade-82997.aspx>

Osobní doklady: <http://www.mvcr.cz/clanek/osobni-doklady.aspx>

Řidičské průkazy: http://www.mdcrcz/cs/Silnicni_doprava/Ridicke_prukazy_Autoskoly/Ridicke_prukazy/ridicke_prukazy.htm

Úplné znění vyhlášky 400/2001 Sb, kterou se provádí zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech:

<http://www.uplnezneni.cz/vyhlaska/400-2011-sb-kterou-se-provadi-zakon-o-obcanskych-prukazech-a-zakon-o-cestovnich-dokladech/>

Úplné znění zákona 328/1999 Sb., o občanských průkazech: <http://www.uplnezneni.cz/zakon/328-1999-sb-o-obcanskych-prukazech/>

Kapitola Právní minimum

Bezplatné právní poradny:

<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=2617>

<http://www.slezskadiakonie.cz/potrebuji-sluzbu/obcanska-poradna-havirov-odborne-socialni-poradens>

<http://www.bezplatnapravniporadna.cz/online-zdama/>

<http://www.pravni-rady.eu/bezplatna-pravni-poradna-online>

www.pravnilinka.cz/

www.odpovedi.eu/

Hlídejte si rodné číslo: <http://www.penize.cz/spotrebitel/71560-hlidejte-si-rodne-cislo-jeho-zneuziti-vas-muze-prijit-draho>

Úřad pro ochranu osobních údajů: <http://www.uoou.cz/uoou.aspx?loc=454>

Fotografie

Kapitola Bydlení

Strana 9: <http://www.flickr.com/photos/11043981@N00/6167921844>

Strana 10 nahoře: <http://www.flickr.com/photos/59937401@N07/5474209451>

Strana 10 dole: <http://www.sxc.hu/photo/204756>

Strana 17: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:WWCC_240_litre_Recycling_Green_waste_and_Garbage_bins.jpg

Kapitola Práce

Strana 21: <http://www.sxc.hu/photo/1058111>

Strana 26: <http://www.sxc.hu/photo/566060>

Kapitola Peníze

Strana 31: http://farm5.staticflickr.com/4125/5033838698_de931ef87d_b.jpg

Kapitola Sociální systém

Strana 45: <http://www.rgbstock.com/photo/mhAUzeU/helping+hands+1>

Kapitola Zdravotní péče

Strana 51: <http://www.sxc.hu/photo/1314902>

Strana 52: <http://www.sxc.hu/photo/634596>

Kapitola Právní minimum

Strana 67: <http://www.flickr.com/photos/umjanedoan/497364007/in/photostream/>

